Pedagoginis Lituanistikos Institutas

Mik. Daukšos atminimo organizacinė santvarka

Kanauninkas Mikalojus Daukša, pirmasis Didžiosios Lietuvos rašytojas, mirė 1613 m. vasario 16 (?) d. Jo mirties 350 metų sukakties atminimas, kurį Chicagoje ruošia Pedagoginis Lituanistikos Institutas, bus vasario 16 d., 7 val. vak., Jaunimo Centre. Atminimo programą ir jo parengiamuoius darbus vykdo Instituto studentai.

I. ORGANIZACINĖ KOMISIJA

. Jonas Račkauskas (Instituto diplomantas) — pirmininkas,
2. Dalia Bobelienė,
3. Mykolas Drunga,
4. Elena Jasaitienė (Inst. diplomantė), ,
5. Linas Gylys,
6. Vacys Saulys.

Komisijos uždaviniai: kitų komisijų darbo derinimas, atminimo salės sutvarkymas, pajamų ir išlaidų apyskaitos paruošimas, atsiskaitymas su Instituto iždininku ir kita. — Komisijos patarėjai: Domas Velička, literatūros lektorius, ir kun. dr. J. Kubilius, SJ, Instituto iždininkas.

II. SCENOS DEKORAVIMO KOMISIJA

1. Margis Matulionis — pirmininkas,
2. Uosis Juodvalkis,
3. Milda Pakalniškytė,
4. Romas Stakauskas (neakivaizdinio kurso studentas),
5. Birutė Šlajutė,
6. Danguolė Šukelytė,
7. Asta Veličkaitė (Inst. diplomantė).

Komisijos patarėjai: dail. Adolfas Valeška, Lietuvos meno lektorius, ir Aleksandras Dundulis, kalbos dalykų lektorius.

III. DAUKŠOS RASTŲ PARODOS KOMISIJA

1. Zita Acalinaitė — pirmininkė,
2. Martynas Lekštas,
3. Jūratė Juozevičiūtė,
4. Konstancija Petrylaitė,
5. Saulenė Venclovaitė,
6. Asta Veličkaitė.

Komisijos patarėjai: dail. A. Valeška ir A. Dundulis.

IV. DAUKŠOS ATMINIMO LEIDINIŲ PLATINIMO KOMISIJA

1. Dalia Indreikaitė — pirmininkė,
2. Gražina Bičiūnaitė,
3. Teresė Pautieniūtė,
4. Danguolė Prišmantaitė (Inst. diplomantė),
5. Regina Rauckinaitė,
6. Janina Tallat-Kelpšaitė.

Komisijos uždaviniai: leidinių (Daukšos "Prakalbos" ir programų) platinimo pravedimas atminimo dieną, atsiskaitymas su Instituto uždininku. — Komisijos patarėjai: Domas Velička ir tėvas J. Kubilius, SJ, Instituto iždininkas.

Organizacinė komisija Instituto vardu kviečia visus lietuvius dalyvauti šios reikšmingos sukakties atminime ir nuoširdžiai prašo laiku atvykti, nes programa prasidės punktualiai. Atminimo dalyvių pasivėlavimas nesiderintų nei su programos vykdytojų nuotaika, nei su pačia atminimo rimtimi.

Daukšos atminimas, vykstantis Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo dieną, visu savo turiniu organiškai siejasi su tos dienos rezistencine dvasia ir žygiais dėl Lietuvos laisvės.

Atminimo Organizacinė Komisija

TARP P. AMERIKOS...

(Atkelta iš 4-to psl.)

nų). Abeji yra nebaikštūs ir kvaili, ir taip retai mato žmogų, jog leidžiasi visai arti, ir aš galėjau savo lazdele plaktuku prisimušti jų tiek, kiek man tiko. Būbys deda kiaušinius ant plikos uolos, o greitasparnės susisuka šiokią gūštą iš jūros žolių. Pas daugelį tų lizdų patinai atnešdavo negyvų mažų skraidomųjų žuvyčių ir padėdavo, matyti, patelėms. Kai mes nubaidėme, priėję arti prie tų lizdų pataites perekšles, tad matėme, kaip išrėpliojo iš savo olų jūros vėžiai krabai ir nusinešė tas žuvytes. Kelioninkas Symonds pasakojo man, kad jis, šiose salose būdamas, matęs, kaip krabai išsitraukę iš gūštos jaunų paukštelių ir suėdę.

Nepaprastu nebaikštumu pasižymi visi Galapagos Salų paukščiai, kaip antai: juokdariai strazdai, dagiliai, nykštukai, didieji bitlesiai, balandžiai r dvėseliniai vanagai. Visi jie tiek arti prisileidžia, jog juos gali užpumpinti lazda arba, kaip aš išmėginau pats, kepure arba skrybele pagauti. Šautuvo čia nereikia: aš vieną vanagėlį numušiau šautuvo vamzdžiu nuo šakos.

Vieną kartą aš gulėjau ant žemės, ir šalia manęs buvo geldelė su vandeniu, kurią aš pasidariau iš vėžlio kiauto. Štaiga ant krašto tos mano geldos užšoko strazdas ir ėmė gerti vandenį. Aš, pamažėl paėmęs, pakėliau jį su visa gelda nuo žemės: tiek jis buvo nebaikštus! Aš dažnai mėgindavau nučiupti čia paukščius už kojų, ir gana dažnai man tas pavykdavo. Seniau tie paukščiai buvo dar nebaikštesni. Kelioninkas Konlis (1684 m.) sako: "Laukiniai karveliai buvo toki nebaikštūs, jog dažnai nutūpdavo mums ant rankų ir skrybelių, ir mes galėdavome juos rankomis pasigauti. Taip jie nebijojo mūsų tol, kol vienas mūsų šovė kelis kartus į juos ir nuo to kiek įbaugino". Kitas kelioninkas Dampieras sako, kad žmogus, išėjęs rytą į lauką, galėdavęs prisimušti tų karvelių kokias septynias aštuonias dešimtis. Dabar, nors jie yra labai nebaikštūs, tačiau jau nebetūpia žmogui ant rankų arba nesileidžia mušami dešimtimis, kaip seniau. Nuostabus ir taip daiktas, kad ir taip tie paukščiai nepasidarė baikštesni, nes šios salos per pusantro šimto metų jau buvo dažnai lankomos visokių medžiotojų, banginių gaudytojų ir šiaip jūrininkų, kurie, beklajodami po girias ir bevėžliaudami, niekad nepraleidžia progos nekovę šių paukščių. Čalio salose, kurios jau šešeri metai buvo gyvenamos, aš mačiau sėdintį pas verdenę vaiką su rimbu rankoj, ir lig tik prilėkdavo kokis balandis ar dagilis atsigert, jis tuojau nukaudavo juos.

(Bus daugiau)

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

NEVER BEFORE PRICED SO LOW

Which one of these NECCHI-ELNA amazing VALUES do you want?

NECCHI ZIG-ZAG $129.

ELNA AUTOMATIC $147.50

- Makes buttonholes • Decorative stitches
- Sews on buttons • Overcasts • Blindstitching
- Appliques • Mends and Darns • Bar tacks
- Monograms • And many more fabulous operations

YOU MUST SEE A DEMONSTRATION TO BELIEVE IT!

SPECIAL BONUS OFFER

DeLuxe dual purpose DESK for sewing and homework and DeLuxe sewing HASSOCK with large storage compartment

Both for only ... $39 with the purchase of a NECCHI or ELNA

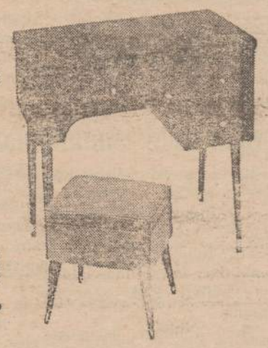

FREE home demonstration:

PRITIKIN FURNITURE CO.
1030 W. Roosevelt Rd. MO 6-1075

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

NAUJIENOS — PART 2 — Chicago 8, Ill. — Šeštadienis, Sausio-January 26 d., 1963

Naujienų Antroji Dalis

NR. 650 CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS XIX METAI

Pasimatymas su Prof. Steponu Kairiu

Lietuvos Nepriklausomybės Akto Signataras, prof. Steponas Kairys, po sunkios ligos ir grėsmingos operacijos (amputuota dešinė koja) nusikėlė toliau nuo pastoviai Brooklyne gyventos vietos į sveikstančių ligonių namus sveikoje miškingoje vietoje, bet nelengvai pasiekiamoje geležinkeliu ar autobusu. Šie namai (Villa Mon Repos, Smithtown, N. Y.) yra apie 70 mylių nuo Brooklyno. Nors vieta gera sveikatai, bet Profesoriui atiteko žiauri dalia dėl prarasto fizinio pajėgumo ir dėl vienišumo — draugai ir pažįstami nedažnai gali jį lankyti.

Mudu, Jonas ir Antanina Valaičiai, atvykome iš Chicagos į Brooklyną, kad galėtumėme pasimatyti su savo artimaisiais, kuriuos čia palikome, kai savo laiku buvome gyvenę (sūnum, broliu, seserimi ir kt.). Nepamiršome ir Prof. Stepono Kairio. Prie mudviejų prisidėjo prof. velionio Čiurlio žmona ir inžinierius Antanas Mačionis jau su savo automobiliu. Išvykome iš Brooklyno (Laureltono) Naujų 1963 metų sausio 5 d., šeštadienį, 12:30 val., taip derindami laiką, valandas, kad Profesorių Steponą rastume jau po pietų pailsėjusį — pamiegojusį. Per 1:30 val. pasiekėme miestelį Smithtown.

Čia reikėjo kiek sugaišti, kad surastume kelią į vilą Repos ir važiuojant jau mišku vingiuojančiu keliu atitiktume pačius namus. Vila yra pakilioje mišku apsuptoje vietoje — dviejų aukštų naujas namas.

Įėjus į vidų reikėjo kiek palaukti dėl to, kad profesoriaus slaugė buvo išėjusi su kambario daiktų raktu. Kai slaugė grįžo, kambarys (pirmam aukšte, koridoriaus gale) buvo atrakintas, ir kai mes, keturi, jį pripildėme, profesorių Steponą radome jau besėdintį vežimėlyje. Labai nudžiugęs visu ūgiu pakilo iš vežimėlio, deja, tiktai viena koja beišsilaikydamas — labai jaudinantis momentas. Profesorių pasveikinome ne tiktai prasidėjusių naujų 1963 metų, bet ir jo 84 metų amžiaus sukakties proga. Deja, čia pat teko atitaisyti "Naujienose" paskelbtą Profesoriaus jau 85 metų sukaktį — vienais metais pasendintas, nes yra gimęs 1878. XII. 20 sen. st., arba 1879 m. sausio 2 dieną.

Dėl to džiugiai nusiteikęs su šypsena maloniam veide reiškė viltį naudotis proteza amputuotai kojai — atitinkamai pratina (gimnastikuoja) sveikąją koją ir rankas. Dėl protezos rūpinasi daktarai Paprockas Broolyne ir Profesoriaus giminaitis Tumasonis Chicagoje. Reikia tikėtis, kad netrukus Profesorius galės ir iš vežimėlio pakilti.

Bet dvasia Profesorius yra nuostabiai gyvybingas ir pajėgus: antrasis atsiminimų tomas atiduotas spaustuvei, nenutrūksta straipsniai spaudoje ir kt. Taip pvz. "Keleivyje" spausdinti labai vertingi ir patrauklūs atsiminimai antrašte: "Iš vaikystės atsiminimų".

Šiais atsiminimais susidomėjo ir vaikai — rašo Profesoriui laiškus, ypač čikagietė Lieponytė, d-ro Tumasonio sesers duktė. Profesorius tebėra giliai susirūpinęs didžiosiomis Lietuvos, o ir pasaulinėmis problemomis.

Išskirtinai įdomi yra jo rašoma studija apie Rusijos praeityje garsėjusį totorių Ordos Chaną — Čingis Chaną. Į klausimą, kodėl Profesorius šiuo "didvyriu" išskirtinai susidomėjo, buvo atsakyta, kad šis mongoliškai aziatiškas vadas savo charakteriu ir žygiais panašus į Leniną, kad Leninas ir krauju yra mongolams giminingas, o ir veide yra panašumo į mongolą.

Dalinomės su Profesorium ir kasdienybėmis, pvz. kad Vilniaus Kapsuko Universitetas Brooklyno "Laisvės" Bimbą apvainikavo garbės daktaru, kad į Vilnių yra išvykusi "Vienybės" leidėja Tysliavienė ir ką iš Vilniaus parsivešianti.

Mūsų pašnekėsys su Profesorium buvo nenutrūkstamai gyvas ir širdingas, bet po bėgte prabėgusios pusantros val. laiko reikėjo atsisveikinti. Pažymėtina, kad atsisveikindami palikome Profesorių nepavargusį ir tatai teikia gerų vilčių ateičiai — sveikata nemažėja.

Palinkėję profesoriui Steponui sėkmingos ateities, sveikatos ir stiprybės, palikę simboliškų dovanėlių, be nuotykių grįžome į Brooklyną.

Didelė padėka priklauso inžinieriui Antanui Mačioniui, be kurio nuošidžios paslaugos šis pasimatymas su Profesorium vargu ar būtų įvykęs.

Jonas Valaitis

— Kur visi panašiai galvoja, reiškia negiliai tegalvoja.

Walter Lipman

Sugražinkite laisvę mano tėvynei Lietuvai!

Dienų Skeveldros

1

Nebūtų nuodėmė, jei imtumėm ir pašnekėtumėm apie 1.000-čius ir 1.000-tininkus. Juoba kaikas juos, 1.000-tininkus, kelia į tremties Olimpą kaip ober-dievus. O mūsų dienos yra pilkos, kaip ir bitelė pilkoji...

Niekas prieš Lietuvių Fondą. Tegu sau klesti: — ligšiolinis pagrindinis kapitalas jau 1962 m. davė $1.200 palūkanų (900 paskirta Kultūros Fondui lituanistiniams vadovėliams išleisti ir 300 Lituanistikos instituto neakivaizdiniam skyriui lituanistikos mokykloms ruošti). Bet Lietuvių Fondo narius daryti *išimtinais* žmonėmis, štai kas žurnalistą verčia prasitarti dėl to, kad "atsarga gėdos nedaro". Visur yra "šventųjų", ir visur "prakeiktųjų". Jei peržiūrėti pirmąją šimtinę (jei kas turi teisę kelti viršun, tai yra ir teisė juos pakeденti), tai... lazda turi 2 galus".

Sakysime, X staiga *"entuziastas idealistas"*, o kur ans buvo vakar? Kur buvo, kai užeidavo knygų platintojai ir kiti "kultūros ir meno reikalais" besisielojantys? Ant stalo Lietuvių Fondo steigėjo bilietas (jei tokie iš viso išduodama), o kur knygų lentyna?! Per 12 (ar daugiau) metų kiti sudėjo ne mažiau $1.000 į "Terros", Liet. Knygos Klubo, Nidos ir kt. spausdinius. Kas daugiau ar mažiau garbinga?

Kultūra kuriama ir palaikoma ne vien sekmadieniais (išskirtinėmis progomis), ji ištisinė, arba... niekas.

2

Jau sykį teko rašyti, kartojama ta pačia intencija:

— Kas iš $1.000.000, jei nebus kas rašo (kuria)?!

Viename mūsų laikraštų buvo minėta, kad Kultūros Fondo pirmininkas išsireiškęs, kad ateity neleisiąs leisti... kultūros knygų. Reikalas tas, kad V. Biržiškos "Aleksandryno" teparduota bene.. 15 ekz.

Anot vieno kacetininko, mūsų dienos koncentruotos; deja, ties visai su kultūra maža bendro turinčiais reikalais.

Po metų kitų (Viešpatie, dar palaikyk gyvus "Liet. Enciklopėdijos" Leidėją ir p. t. Redaktorius!) matysime, kas "entuziastas idealistas" ir kas "entuziazmas idealizmas". Ak, bus iškalbus Prenumeratorių Sąrašas...

(Nukelta į 2 pusl.)

TARP PIETŲ AMERIKOS GYVULIŲ

Trumpas Darvino gyvenimo aprašymas

(Ištraukos iš Charles Darwino "Kelionė Beagle laivu")

(Tęsinys)

REPEČKA

Aš užtikau vienui vienos rūšies repečką netoli Bahijos Blankos. Ta pasižymėjo nepaprasta savo spalva. Išvaizduokime sau, kad ji būtų pamerkta juodžiausiame rašale, o paskui paleista parėplioti per vaiskiai raudoną, tuojau nudažytą lentą, tad ir gausime gerą supratimą, kokios spalvos yra ta Pietų Amerikos repečka. Užuot maitinusis naktį ir tūnojus kur drėgnose, tamsiose vietose, kaip daro jos Europos sesuo, ši medžioja dieną ir laikosi po sausas smėlių kalvas ir smėlių lygumas, kur nėra nei lašelio vandens. Reikia spėti, kad ji sau reikalingo drėgnumo gaunanti iš rasos, ir jos oda sutraukianti rasą į save. Netoli Makdonaldo miestelio, panašioj vietoj, kaip apie Bahija Blanka, radau taip pat šią repečkaitę ir manydamas, kad padarysiu jai didelį gerumą, nunešiau ir įmečiau į kūdrą. Ji tačiau ne tik nemokėjo plaukti, bet vos neprigėrė, jei nebūčiau laiku suteikęs pagalbos.

PILVAŽUVĖ, ARBA AŠTUONIAKĖ

Bebūdamas De Verdo kyšulio salose, aš labai susidomėjau aštuoniakės, arba pilvažuvės, būdu. Nors tos žuvies esama daug pasilikusiose jūros vandens valkose, atslūgus vandeniui nuo kranto, tačiau pagauti jų netaip yra lengva. Savo aštuoniomis ilgomis, mikliomis kojomis ir tokiais speniukais prie kojų ta žuvis gali įsispraust į mažus plyšius ir pasislėpt, ir reikėdavo daug jėgos ištraukti ją iš ten laukan. Kartais jos labai greitai virbina savo uodegą po valką ir tuo pat laiku dažo vandenį kaž kokiu rausvai durpiniu skystimu. Šios gyvybės moka taip pat paslėpti save, keisdamos staiga savo spalvą, kaip tai daro kameleonai. Jos keičia savo spalvą, prisitaikindamos aplinkybėms, kuriose jos esti: giliame vandeny jų spalva yra rudai raudona, o vandens paviršiuj, išėmus iš vandens, ar gėlame vandeny, ta spalva keičiasi gelsvai žalsva. Mane labai nustebino ta viena žuvis savo mokėjimu ir gabumu pasislėpti nuo manęs, tarsi, žinodama, kad aš stebiuosi ja. Ta žuvis darydavo taip: pabus, pabus kokią valandėlę vienoj vietoj, paskiau vogčia, pamažėl, kaip katė gaudydama pelę, paėjės kokį vieną, antrą colį ir pakeis kartu savo spalvą; ir taip ji darė tol, kol pasiekė didesnės gelmės, o ten staiga sumizgo, nudriekdama paskui save ilgą ruožtą rusvo skystimo, uždengusio tą uolą, į kurią ji įlindo.

Vieną kartą, stovėdamas paliai pat uolotą jūros krantą ir dairydamasis aplinkui, buvau pasveikintas aukšta čirkšle vandens, ištrėkšta ypatingu balsu, lyg kokiu grikštelėjimu. Iš pradžios nesupratau, kas tai galėtų būti, paskiau pastebėjau, kad tai būta pilvažuvės, kuri buvo labai gudriai pasislėpusi. Todel kad jų galva-pilvas yra didelė, ir jos nešioja ją žemyn atsuktą, išėmus iš vandens pilvažuvė labai vargingai pajuda — vos vos parėplioja.

PINGVINAS — JŪROS NARŪNAS

Kartą Falklando salose aš mačiau, kaip jūros narūnas žaidė pagautąja žuvimi. Aštuonis kartus jis paleisdavo ją į vandenį ir aštuonis kartus panerdavo ir pasigavęs vėl išsinešdavo į viršų. Žvėryne aš mačiau, kaip tą pat darė ūdra žuvim, ką katė daro su pelėm ir ką pingvinas darė savo grobiniui. Aš nežinau daugiau tokių gyvųjų padarų papročių, kur motinagamta būtų, taryt, tyčiomis tokia atšiauri.

Kitą dieną toj pat vietoj man pasisekė narūnas atkirsti nuo jūros ir patirt jo tikrasis būdas. Tai buvo labai drąsus paukštis: jis kovėsi su manim ir atmušinėjo mane tol, kol pasisekė jam vėl pasiekti vandenį (mat, jie nepalekia. Vert. past.).

Niekuo aš negalėjau jo suturéti. Mano skaudūs smūgiai supasisekdavo mane atstumti, jis eidavo vėl tolyn, ir kiek jam pasisekdavo mane atstumtin, jis neatiduodavo nė vieno colio atgal jokia kaina, tvirtai laikydamasis ir stovėdamas prieš mane. Kovodamas visą laiką vinguliavo keistai galvą iš vienos šalies į antrą taip, jog gaudavai įspūdžio, tarytum, jis gali matyti tik žemutinėmis akių dalimis. Tas narūnas čia vadinama "asilinis narūnas", todel kad jis geba, atsitūpęs pajūry ir užrietęs galvą, krokti veik taip, kaip silas daro, nors bebūnant toli nuo kranto jūroj, ir niekam netrukdant, jo balsas yra gilus, iškilmingas, gražus pasiklausyti nakties tamsumoj.

Nerdamas, tas narūnas savo mažus sparnelius vartoja kaip pelekus, o išėję siš vandens — kaip pirmagalines. Kai jis strapalinėja po pakraščių laužus arba apželusias uolas, tad jis veikiau galima palaikyti kokiu keturkoju gyvuliu, kaip paukščiu.

Kada pingvinas toli nuo kranto žuvauja ir vikriai išneria pakvėpuoti oru ir po to vėl šarpiai neria į bangą, tad niekas negalėtų pasakyti, kad tai yra ne žuvis — taip jis paneši po vandeniu į žuvį!

KONDORAS

Šiandien, 1934 m. balandžio 27 dieną, aš nušoviau kondorą. Aš išmatavau jį ir radau nuo vieno galo sparno ligi antrojo buvo pusdevintos pėdos, nuo galo snapo ligi uodegos — keturios pėdos. Šis paukštis čia yra labai prasiplėtęs. Jis randamas visame veik Pietų Amerikos Andų kalnyne, nuo pat Magelano vartų, ar siaurumos ligi aštuntojo laipsnio žiemių pločio (į žiemius nuo pusiaujo). Didžiai daug tų paukščių yra uolose ties Santa Cruco upės uostu ir per aštuonias mylias aukštyn upe, kur yra stačių, kaip kirste nukirstų bazalto kriaušių. Iš to matyti, kad kondoras reikalauja sau gyventi stačių uolų. Tačiau čilės šaly jie medžioja didesnę dalį metų po lygumas, netoli Ramiojo vandenyno ir naktį po keletą tupi ten pat medžiuose; bet pradžioj vasaros jie sugrįžta į kurčiausias Kordilerų, arba Andų kalnų dalis ir ten ramiai peri vaikus. Čiliečiai man pasakojo, kad kondoras nedarąs jokio lizdo bet stačiai ant plikos uolos, kokiame išdubime, lapkričio ar gruodžio mėnesį, padedąs du didelius baltus kiaušinius. Sako, kad išperėti jaunikliai kondoraičiai nepalekią ištisus metus, o ir kaip jau pradedą palėkti, tai ilgą laiką drauge medžioją ir nakvoją su seniais. Senieji kondorai paprastai laikosi dvejetais, nors man Santa Cruco upės uolynuose teko užeiti tokių vietų, kuriose turėjo daugelis jų medžioti.

Nepalyginamą reginį vieną kartą mačiau, kai aš priselinau ir visai netikėtai kyštelėjau galvą pro uolų kraštą į tą vietą, kur kokia trisdešimt, keturiasdešimt tų paukščių tupėjo, ir kai jie staiga pakilo nuo žemės žiai kilti aukštyn!

Prisisotinę dvėsena lygumose, kondorai sugrįžta į savo mėgstamąsias vietas kalnuose ir ten ramiai tupi, virškindami pavilgą. Čia jie daugiausia minta padvėsusiais guanakais ir dar dažniau pumos sudraskytų guanakų liekanomis. Iš to, ką aš mačiau ir patyriau Patagonijoje sprendžiu, kad kondorai neskrenda toli nuo savo mėgstamųjų vietų kalnuose, bet ieškosi maisto jų apylinkėse.

Dažnai galima matyti kondorų neapsakomai aukštai pakilus, taip jog vos vos įžiūri, ir lygiais skriuliais besukant apie kokią nors vieną vietą. Iš kitų patyrimų aš žinau, kad jie tai daro del malonumo, bet čiliečiai pasakoja, kad jie žiurį, kur dvesiąs gyvulys, arba kur puma grobinio tykąs. Jeigu kondorai staiga pasileidžia iš padebesių žemyn ir paskui vėl staiga pakyla iš kokios nors vietos, tai čiliečiai jau žino, kad ten yra puma išvaikąs juos, kaip tik jie nusileidžią prie jo grobinio liekanų. Nesitenkindami dvėsena, kondorai dažnai puola ėriukus ir ožkiukus, ir avi ganiai šunes taip yra išmokyti, jog lig tik kondorai nusileidžia žemiau, jie bėga paskui juos ir, pakėlę galvą aukštyn, smarkiai loja. Čiliečiai daugeli kondorų pagauna ir išnaikin[illegible] daro dvejaip: viena, [illegible] kokioj lygioj vietoj [illegible] baslių tvartelį su skyle [illegible] i jį ir padeda vidu[illegible] ir kai kondorai sulend[illegible] kylę į vidų, tad čiliečiai [illegible] ant arklių, prijoję uždaro skylę ir visus sulindusius kondorus su-

(Nu)

Dienų Skeveldros...

(Atkelta iš 1-mo spl.)

Mums, ypač politinei emigracijai, reikia savosios kultūroh kūrėjų ir naudotojų visur ir kiekvieną dieną, be išimties, be nuolaidų, arba — arba...

3

Dar dėl tūkstančių ir 1.000-tininkų, arba — dėl įv. literatūros konkursų. Eilė metų parodė, kad, be retų išimčių, konkursai neatneša "šviežio kraujo". Tai šūviai į (pilkšmumos) vidurkį". Pajėgieji kūrėjai neina žiūžio!

Taip premijuotieji kūriniai dar "praeina" atkarpoj, bet neina knygomis. Gal dėl to ir "Draugas" šįmetį derlių nebeleis paatkarpiui, o stačiai knyga.

Dingos, ar nebūtų prasmingiau, kad 1.000 ar 2.000 dolerių eitų ne į loteriją, bet "specialiam užsakymui" (romanui, novelei ir pn.), pvz. Katiliškiui (kad gavęs iš darbovietės atostogų — bent 3—6 mėn. — duotų savo "Miškais ateina ruduo" II-ąją dalį ar kitą kurį kūrinį!), Ramonui, Landsbergiui, Dovydėnui, Zobarskui ar kam kitam.

4

Prekybininkas J. Karvelis, kaip buvo rašyta, sutiktų išleisti Tumo—Vaižganto raštus, jei iš anksto surastų bent ...250 prenumeratorių. Rašytojų D-ja užgyrė sumanymą. T. y. valdyba. Jei būtų atsiklausta narių, ašmi už sumanymą nebalsuočiau. Gerbiu Tumą—Vaižgantą, susirankiojau jo raštų knygas ir brošiūrėles, užsilikusias JAV po "nesekmingo raštų platinimo Nepriklausomybės metais". Bet ...politinė emigracija visų pirma privalo puoselėti naująją kūrybą, nesgi iš dalies Vaižganto kūryba perspausdinama ir okupuotoje Lietuvoje. Antra grįžus, tausokime ir jaunosios kartos paskaitančiuosius; kuriems, pvz. Katiliškis ar kt. šio meto kūrėjas yra dar patrauklus, yra lyg kengė, ant kurios varstosi durys į tėvų kultūrą.

B. Babrausko žiniomis, tremties rašytojai turi paruošę ("paieškau leidėjo"!) per 100 kūrinių. Atėjo metas, kada perspausdinant senosios literatūros knygą reikia gerai pagalvoti. Pirmoji, kaip jau pastebėjau, politinės emigracipareiga remti naująją kūrybą, nesgi tremties rašytojai gali tarti, ko negali tarti okupuotosios Lietuvos rašytojai, juo labiau — seniai mirusieji.

5

Gal šios mano mintys yra kai kam kontroversinės, ne "su srove". Manding, "pasroviui" tetinka sieliai plukdyti...

J. Cicėnas

P. A.

KIEK SKIEMENŲ?

Aš buvau labai susijaudinusi, nes nebuvau tikra, kaip reikia apsirengti! Aš norėjau gauti mašininingės vietą ir nežinojau, kaip padaryti — kaip kad sakoma — "gerą įspūdį". Reikia apsirengti be "pretenzijų", bet ir ne perdaug kukliai. Gerai! Gražus pilkas kostiumėlis, ne peraukštais kulnais batukai... Portfelis po ranka... Aš nubėgau laiptais.

◆

— Kiek skiemenų jūs galite parašyti per minutę? — paklausė vedėjas. Jo tonas buvo sausas, nelyginant skaičiavimo mašinos tarškėjimas.

— Šimtą penkiasdešimt!

— Prašau palaukti minutėlę! — Jis pakėlė telefono ragelį. — Ar Ulsto firma sutvarkė reikalą? Ką? Ne, ne, mes negalime duoti paskolos. Nesąmonė! — staiga sušnypštė jis. Atrodė, kad jo akys sprogs ir kad jo žvilgsniai sviedžia visų savaitės nemalonumų sumą. — Sujunkite su direktorium!

Aš apsidairiau. Kambarys buvo nejaukus ir beveik tuščias. Tik sąskaitų ir kitokių raštų krūvos lentynose rodė, kad čia nuolat vyksta šaltasis karas.

Staiga vedėjo veidas ėmė reikšti nepaprastą tipšnumą.

— Ak, pone direktoriau? Aš jaučiuosi laimingas, išgirdęs pono direktoriaus balsą! Tikiuosi; kad ponas direktorius neperšalo ir nepavargo kelionėje! — vedėjas lankstėsi trilinkas jei ne tikra žodžio prasme, tai bent perkeltine. — Dovanokite, pone direktoriau, aš ne visai gerai nugirdau, ką ponas direktorius pasakėte. Žinoma, pone direktoriau, viskas tučtuojau bus sutvarkyta. Suprantama savaime, aš viską įvykdysiu pagal pono direktoriaus pageidavimą! — čia jis jau iš tikrųjų pasilenkė ir padėjo ragelį.

— Aš kalbėjausi su direktorium. Jūs žinote be abejo, kad šiais laikais daug reikalaujama iš kiekvieno tarnautojo. Būdamas skyriaus vedėjas, aš esu įpareigotas priimti tik gerus specialistus. Ir aš turiu juos supažindinti su ponu direktorium. Bet, kartoju, tarnautojai turi atitikti mūsų reikalavimus!

— Pasistengsiu, — kukliai ir kartu su pasitikėjimu atsakiau aš.

— Kur jums teko dirbti iki šiol?

— Tik industrijos įmonių raštinėse.

— Tik? Kodėl? — jis nusiėmė akinius, ir galima buvo matyte matyti, kad jo nosis atsigauna.

— Mat, kitokiose įstaigose darbas perlėtas, o aš mėgstų tempą, — atsakiau aš.

Jis pasitaisė kaklaryšį, vėl užsidėjo akinius ir nuėjo prie lango. Jis svarstė mano likimą — tai buvo aiškiai matyti.

— Ar turite pažymėjimus ir rekomendacijas?

Aš apsimečiau sumišus.

— Aš pabėgėlė, ir visi mano pažymėjimai žuvo...

— Žinome, žinome! Bet pas mus lemiamą rolę vaidina sugebėjimai! — Jis apžiūrėjo mane ir pasakė:

— Eikime, aš nuvesiu jus pas poną direktorių.

Ponas direktorius nesišvaistė žodžiais ir trumpai bei griežtai pasakė:

— Priimti išbandymui. Keturiolikai dienų su teise atleisti bet kada. — Jis kramtė sudrėkusį cigarą ir darė... jis iš viso nedarė jokio įspūdžio.

— Ryt, aštuntą, bet punktualiai!

Aš nieko neatsakiau.

— Taigi, lygiai aštuntą, — pakartojo ponas direktorius, nugabenęs cigarą iš kairės į dešinę burnos pusę.

Direktorius nepasikėlęs ištiesė man ranką.

— Ačiū, — pasakiau aš. — Man gana.

— Ką tai reiškia "gana"? — kaip įgeltas pašoko ponas direktorius.

— Labai paprastai. Aš visai ne mašininingė, o rašytoja. Man buvo reikalinga komedija, panaši į čia suvaidintą. Dabar aš jau žinau, kaip ją aprašyti. Dar sykį labai dėkoju!

Cigaras iškrito iš pono direktoriaus lūpų.

— Tai negirdėtas akiplėšiškumas! — suriko jis, netekdamas savo didingumo. — Negirdėtas!

Skyriaus vedėjo veido išraiška... na, jo veidas šiuo momentu neturėjo iš viso jokios išraiškos.

Aš išėjau. *Vetre. L. U.*

KĄ MES VALGOME?

Grikvabaliai — patys baisiausieji kenkėjai. Vien Vokietijoje jie suėda per metus kviečių maždaug už šimtą milijonų markių! Grikvabaliai ypač pavojingi, nes jie kvėpuoja tik vieną kartą per 16 valandų; todėl juos sunku išnaikinti nuodingomis dujomis. Vienas agronomas iš Vašingtono pasakė: "Mes suvalgome visai ne tai, kas uždera, o tai, ką mums palieka grikvabaliai."

BURTAI

Liudvikas Boerne buvo užsakęs Moricui Openheimui portretą. Kai portretą jau buvo apžiūrėję Liudviko Boerne draugai, tai jis, nuėjęs pas Moricą Openheimą, pasakė nustebęs:

— Pasakykite, gerbiamasai, kas čia per stebuklas: visi sako, kad portrete pavaizduotas asmuo labai panašus į mane, bet tuo pat metu visi teigia, kad tasai asmuo turi labai gražų veidą?

NAUJIENOSE GALI RAŠYTI KIEKVIENAS IR APIE VISKĄ

Peršilti namai kenkia sveikatai

Ausų, nosies ir gerklės specialistas R. J. Fogel, M. D. duoda tokius patarimus savo pacientams.

Mano patyrimu, priežastimi daugelio susirgimų nosies ligomis, gerklės skauduliais, bronchitu, sinusais ir daugeliu ausų ligų yra *šilti, sausi namai.*

Nosies vidaus sienelės yra tiek pat jautrios, kaip ir akies paviršius, ir nepakenčia sausumos.

Namai, kur šiluma yra per 70 laipsnių, gali taip išdžiovinti nosį, kad pasirodys ligos simptomai be jokios ligos ten buvimo. Šitie simptomai pacientų dažniausiai ir aiškinami kaipo sinusai, gerklės uždegimai ir panašiai.

Jei jau namuose šiluma laikoma per 70 laipsnių, tad labai galima, kad turėsite vargo. Jei namų šiluma mažiau 70 laipsnių, tikriausiai išvengsite vargo ir nesmagumų su nosimi bei gerkle.

Negalaujant yra tikriausias būdas išvengti kvėpavimo takų susirgimo, tai garintuvo (vaporizer) vartojimas. Jų yra dviejų rūšių — elektrinis ir mechaninis; galima gauti kone kiekvienoje vaistinėje ir geležies prekių krautuvėje.

Garintuvą vartoti geriausiai uždarius kambario duris, nes garų daugiau susirenka, negu prie atidarų durų bei langų.

Vartoti reikia jį labai atsargiai, kad būtų galima išvengti gaisro ar elektros smūgio. Labiausiai reikia būti atsargiam, kai garintuvas vartojamas miegamajame kambaryje, kur yra mažų vaikų, ir jis leidžiamas visą naktį. Reikia panaudoti visas apsisaugojimo priemones, kad būtų išvengta nudegimų ar elektros smūgių.

Norėdami sustabdyti kosulį, prašalinti nosies užpuolimą, sinusų nesmagumus, turime uždaryti vonios kambario duris ir leisti į vonią karštą vandenį. Kambarys bus pilnas garų. Buvimas tokiame gare bent 20—30 minučių geriau jus pagydys, negu geriausi kosulio vaistai, gaunami vaistinėse. Tai labai tinka ir vaikams. Suprantama, nereikia *liesti karšto vandens.*

Štai nurodymai, kaip vartoti sūrų vandenį nosies lašams. Įpilti pusę arbatinio šaukštuko paprastos druskos į 8 uncijų karšto vandens stiklą. Kai druska ištirps, pagalba lašintuvo ar vatos gabaliuko įlašinti sūrų vandenį į nosį. Nėra ribotumo nei kiekiui sūraus vandens, nei *laikui, kiek* tas vanduo tuti būti *lašinamas* į nosį. *Tas, taip pat, kaip ir jūros vanduo nėra kenksmingas. Tai viena iš geriausių priemonių. Šitą priemonę galima vartoti tiek, kiek reikalinga,* kas 4—5 valandas. Sūrų vandenį paprastu būdu išspiauti.

Garintuve reikia vengti vartoti kietą šulinių vandenį.

Nėra įrodymų, kad vartojimas vaistų garintuve būtų naudingas.

Nevartokite nosims garo iš arbatinio šildytuvo, nes galima išplikyti nosį.

Nevartokite ilgesnį laiką lašų, kurie susiaurina nosies takus.

Valykite dulkiasiurbliu pečius, kad į kambarius patektų mažiau dulkių.

Dar kartą: venk šiltų, sausų namų.

Tikiu, šie nurodymai jums bus naudingi. M. T-nas

APSIGAVO...

Jagues Manasse mėgino naktį gatvėje pabučiuoti vieną iš dviejų nepažįstamų gražių paryžiečių: viena iš jų davė jam ausų, o kita — vikriai parmetė ant žemės. Kai netikėtai apdorotas merginininkas atsipeikėjo, tai panelės jau buvo dingusios, o kartu su jomis buvo dingusi ir Manasse piniginė.

GRADINSKAS
NEŠIOJAMŲ TV
KELIOLIKA MODELIŲ.
TV • RADIJAI • FONOGRAFAI
MAGNETOFONAI • PLOKŠTELĖS
J. G. Television Co., 2512 W 47 St.
FRontier 6-1998
Parduodam • Taisom • Sekm. užd.

DONALD PETKUS ANTHONY PETKUS
A. PETKUS & SŪNUS
NAUJA KOPLYČIA
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 West 71st Street
(Maplewood gatvės kampas)
GRovehill 6-2345 TOwnhall 3-2108
Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom koplyčiom, yra nuo $375.00; $430.00; $595.00; $650.00; $695.00; $750.00; $875.00; $895.00; $945.00; $975.00; $900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti koplyčioje.
GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS
MAŠINOMS PASTATYTI AIKŠTĖ
Lietuviams teikiam šios rūšies patarnavimus 30 metų.

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

MENAS IR VISUOMENĖ

Ne gamta, bet gyvenimas pamėgdžiojamas

(Tęsinys)

Yra tiesa, kad mūsų visuomenė turi savo tautos kultūrines ir kūrybines pastangas vertinti ir, reikia sutikti, kad tuo rūpinasi ir sielojasi. Jeigu visuomenė ir netoleruoja tokio meno, kuris jai neturi reikšmės, tai nereikia jos ir kaltinti. Dabar yra toks laikas, kada menas suskaldytas, nutolęs nuo fizinio pasaulio realybės, vis dėlto intelekto veržlumas niekad anksčiau nebuvo toks ryžtingas ieškoti tokio pasaulio, kuriame norima gyventi ir laisvai kurti. Jaunoji karta katastrofiškai bėga nuo tos mokyklos, kurią lankė jų tėvai, šalinasi nuo aplinkos ir tėvų tradicijų, kurios tėvams yra brangios. Buvęs prezidentas Harry S. Truman, kaip politikas, apie meną yra taip pasakęs:

"Vadistinėje visuomenėje menininkai vysta. Netolerantiškoje visuomenėje dailininkai jaučia visuomenės neapykantą. Materialistinėje visuomenėje menininkai jaučiasi izoliuoti. Man atrodo, kad mes menui geriau patarnaujame, kai patarnaujame Amerikos visuomenės idėjoms. Kai mes puoselėjame laisvę, ir priešinamės tiems, kurie ją siaurina, — mes ne tiktai laisve naudojamės, bet ir sudarome idealias sąlygas menui kurti".

Tiesa, kad meno kūrybai reikalingos tam tikros sąlygos, tam tikra priežastis, net politiniai ir dvasiniai sukrėtimai, kad kažkas paskatintų kūrybą. Matomai, geros materialinės sąlygos dar nėra laidas kūrybai, nes didelis menas ir talentai yra tautai dovanojami, nenuperkamai. Bet ar žmogus iš tikrųjų sukuria absoliučiai naują meną? Kūrybos procesas, atrodo, eina imitacijos keliu, nes menas daugiau ar mažiau palaiko ryšius su visuomene, nes ji yra pozityvi kūrybai priežastis ir sąlyga, beto, pati žmogaus prigimtis yra pozityvi ir reali. Savotiškai pasisako šiuo klausimu poetas ir kritikas Mark Van Doren, kad menas negalįs būti "naujas". Reikia žinoti, kad visuomet seka pasikartojimas. Jis tiki, kad kūrybinės dvasios negalima suprasti tol, kol nėra aiškiai suprantama, koks yra skirtumas tarp seno ir naujo pasaulio. Meno darbas niekuomet nėra kūryba, jis sako, ta prasme, kas iškelia tokias problemas, kurių anksčiau nebuvo šiame pasaulyje. Meno dalykuose žmogus duoda tiktai atskaitomybę iš savo gyvenimo, kuriame atsispindi žmogaus atsiekimai "unikumo veidrody". "Tas ir yra pats didžiausias atsiekimas", sako Van Doren. Didžiausi menininkai yra tie, kurie duoda mums teisingiausią gyvenimo imitaciją. Net Šekspyras pasauliui davė tai, ką mes jau pirmiau matėme. Skirtumas yra tiktai toks, kad mes dabar jo kūrybą daugiau mėgstame ir vertiname su gilesniu intelektu. Nieko naujo Šekspyro kūryboje nėra, išskyrus tą grožį, kurį jisai mums padėjo aiškiau matyti, negu mes būtume galėję. Niekas kitas, tiktai jis, mokėjo geriau ir daugiau žmonėms parodyti tai, ko be jo nebūtų buvę galima matyti".

Ne gamta, bet gyvenimas pamėgdžiojamas. Jeigu menininkai gyventų tokiame pasaulyje, kur nebūtų kitokių žmonių, tiktai jie, tai negalėtų kurti, tada jie apaktų ir apkurstų.

Trumano paliestieji trys punktai apie vadistinę (regimental) visuomenę ir materialistinę visuomenę, o kartu ir menininkus, siūlosi išvadų. Vadistine visuomene negalima laikyti Sov. S-gos žmonių dėl to, kad tenai menininkas negali laisvai kurti, rašytojas — rašyti. Netolerantiška visuomenė menininkų nekenčia, gal būt dėlto, kad visuomenė nesugeba suprasti moderniosios dailės, kuri jai atrodo neatitinka konkrečios realybės.

Sunku pasakyti, kokia priežastis dailininkus atskyrė nuo visuomenės? Šiuo tveju, atrodo, Van Doren išvada teisinga, jog menininkai imituoja gyvenimą patys jame dalyvaudami. Tiktai moderniojo žmogaus pasaulėžiūra į modernaus gyvenimo spartų progresą yra labai skirtinga nuo Šekspyro laikų gyvenimo. Skirtumas toks, kad mūsų gadynėje nestatomos brangios stilingos gotiškos bažnyčios, — klasiškos architektūros Partenonai, bet statomi logiškai išplanuoti dangoraižiai, kaip prancūzų architektas Le Carbusier išsireiškė — "gyvenimui mašinos". Mokslas pasauliui atskleidė tikrai didelių ir naujų paslapčių. Šekspyro laikais žmogus mokslo srityje dar nebuvo pasiruošęs.

Jeigu iš tikrųjų gyvenimas būtų toks nervingas ir dvasinėj kultūroj atsilikęs, kokį kai kurie menininkai įsivaizduoja, tai galima manyti, kad menininkai sako tiesą. Tiktai toji "tiesa" perdaug sukarikatūrinta ir perdėta. Menininkas "izoliuotas" (ar bent nusiyvlęs visuomene, kad ji jo meno nesuprantanti) gyvenimą imituoja ciniškai, tuo patim įrodydamas ir savo meno menkavertiškumą. Imitacija yra trumpalaikė manifestacija. Susitelkęs avangarde elitas sudarė "vadistinio tipo" lagerį, kuris demokratinei visuomenei taip pat sudaro problemą.

Lietuvių dailė, palyginti neseniai iškilo pasaulinėn plotmėn. Lietuvių dailininkai ligi šiol nenutolo nuo savo tautos kamieno. Daug iš jų yra rimtų moderniosios dailės ir bendrai meno srityse pasiekusių aukšto meno kultūros lygio. O vis dėl to mūsų visuomenė ne visus savo dailininkus supranta ir vertina. Atrodo, kad mažiau pajėgius labiau įvertina, net pervertina, o tuos, kurie tikrai yra to verti — net ignoruoja. Reikia atsiminti, kad menas nėra tiktai "gamtos paveikslas", bet ir metafizinio pasaulio dalis. Neatsimenu, kas yra pasakęs: "Tapyti daug kas gali matomus daiktus, bet tapyti ne fizinį pasaulį — vizijas, idėjas, mintį, — ne bet kas gali".

Plastinis menas mums, palyginti, yra naujas dalykas, tiktai muzika — liaudies dainos nuo seno įsisąmonėjusios sielos gilumoje. Muzika mūsų visuomenei daugiau pasako, daugiau reiškia ir giliau atjaučiama estetinės egzaltacijos plotmėje.

Mikas Šileikis

Liaudies menas

LENGVATIKIS

Labai žinomas Vokietijoje anuo metu lotynų kalbos profesorius Lohmanas buvo labai švelnus egzaminatorius. Studentai jį vadino angelu sargu ir, žinoma, išnaudodavo jo gerumą.

Vienas iš kandidatų pasiguodė savo draugui, kad visiškai nepasiruošė egzaminams. Draugas buvo ne tik vienas iš geriausių lotynistų, bet ir šiaip gudrus "kombinatorius". Jis pataré savo nelaimingam kolegai tik atsisėsti greta ir tylėti.

Egzaminai prasidėjo. Pirmas atsakinėjo garsusis lotynistas. Lohmanas paklausė nustebęs:

— Kur tik jūs pasisėmėte tiek žinių?

— Iš kolegos, — atsakė "kombinatorius", rodydamas į savo kaimyną, — bet, deja, pone profesoriau, aš sugebėjau išmokti tik mažytę dalelytę to, ką moka jis...

— Puiku! — pasakė Lohmanas. — Jei šitaip, tai aš visai nematau reikalo jo egzaminuoti! Aš turiu padėkoti jums — pridūrė "angelas", kreipdamasis į sušilusį iš baimės "žinovą", — už tai, kad jūs draugiškai padedate savo kolegoms!

"Naujienos" bolševikams yra rakštis jų akyje!

Literatūra ekonominiais klausimais

Turime įdomios ir ekonomistams būtinos medžiagos apie Amerikos lietuvių ekonominį gyvenimą. Egzempliorių skaičius nedidelis. Anksčiau atsiliepusieji pirmieji gaus. Turime:

1. AMERIKOS LIETUVIŲ PREKYBOS BUTŲ VEIKLA, 70 puslapių. Išleido Amerikos Lietuvių Ekonominis Centras, ... $1.00
2. ŽINIARAŠTIS NR. 3. Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro leidinys, 1933 m., 96 pusl. $1.00
3. AMERIKOS LIETUVIŲ EKONOMINIO CENTRO PROTOKOLAI IR REFERATAI, Am. Liet. Ekonominio Centro leidinys, 1953 m. 88 psl. $1.00

Kas iš karto užsisakys visas tris knygeles, tai galės jas įsigyti už $2.00. Pinigus prašome siųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois

TARP P. AMERIKOS...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

gauna, nes, nors jie ir mėgina išlėkt iš to tvartelio, bet neturėdami gana vietos įsibėgėt, nuo žemės kilti nebegali ir patenka į savo gaudytojų rankas. Antroji gaudytė yra tokia: pastebi medį, į kurį kondorai tūpia nakčiai, paskui, kaip visai sutemsta, įsilipa į tą medį ir pasigauna jų, užnėrę kilpą ant kaklo. Kondorai yra toki kieti miegaliai, jog aš pats įsitikinau, kad tai yra nesunku padaryti. Valparaiso mieste aš mačiau gyvą kondorą parduodant už dolarį, bet paprasta kaina jo yra nuo pusantro ligi dvejų dolarių. Viešajam sode tame pat mieste mačiau apie dvidešimt ar trisdešimt gyvų kondorų.

Kai kur nors atsiranda negyvas gyvulys, tad nuo senai jau žinoma, kad kondorai labai veikiai pajunta ir sisirenka iš visų pusių. Bet kaip jie pajunta, tai dar nėra gerai išaiškinta. Ir kas nuostabu, kad dažniausia jie dvėseną suseka ir mėsą sulesa pirmiau, neg ji pradeda pūti. Atsiminus, kaip gamtininkas Audubon'as mėgino vieno vanagėlio uoslę, ir aš įsimaniau taip pat išmėginti kondorų uoslę: tame pat sode, kur pirmiau minėjau, pririšom už kojų keletą kondorų virve prie sienos ir aš, įvyturojęs mėsos kąsnį į altą poperį, vaikščiojau į vieną ir antrą galą, laikydamas jiems po akių savo vyturulį netoliau kai per tris uolaktis nuo jų, nė vienas jų neparodė ženklo, kad jis būtų pajutęs mėsos kvapsnį. Po to aš numečiau tą įvyturotą mėsą žemėn vienos uolakties tolumo nuo seno patino; jis iš pradžių pažiūrėjo į grumulį domėdamos, paskui ir visai jo nepaisė. Aš pastūmėjau lazda mėsą arčiau, paskui dar arčiau, kol jis pamėgino jį su snapu; tuomet poperis buvo veikiai nudraskytas, nupurtintas, ir visi paukščiai suskato bėgti prie mėsos, stumdytis ir vasnoti sparnais. O šuns nieku būdu taip būtų nesekę prigauti. Atsigulęs aukštieninkas lygioj vietoj ir žiūrėdamas į viršų, aš nekartą pastebėjau dvėselinių vanagų, sukant aukštai ties manim.

Eidamas pėsčias arba jodamas lyguma, daugiau negali matyti vienu matu, kaip penkiolika laipsnių to apskritimo, kurį sudaro aplinkui akiratis. Jeigu taip yra žmogui, tai paukštis, iškilę tris ar keturis tūkstančius pėdų, prieš save aiškiai mato daugiau, kaip trijų ar keturių varstų plotą. Tad ar gali jis tuomet ko nepamatyti? Ir savo ypatingu sukimu ir nusileidimu ar tik neduoda žinios kitiems, kad apačioj jų jau laukiąs gausus užkandis?

Kai kondorų būrys ratais vis suka ir suka aplink vieną vietą, tai į tą jų sukimą labai gražu žiūrėti. Aš neatsimenu, kad kada nors būčiau matęs tą paukštį vasnojant sparnais, išskyrus tą metą, kai jis kildavo nuo žemės. Netoli Peru šalies sostinės Limos aš kokį pusvalandį, nenuleisdamas akių, sekiau, kaip kondorai laksto, kaip jie plačiai pasuka į vieną šoną ir į antrą, kaip suka ratu, leidžiasi žemyn ir kyla vėl aukštyn, ir nė kartą nekrustelia sparnais. Kai jie nėrė aukštumoj stačiai ties mano galva, aš stengiausi įsižiūrėti į jų sparnų ir uodegos plunksnas ir jeigu jos būtų nors kiek buvusios judinamos, tad jos būtų sutrauktos į krūvą, bet dabar jos visą laiką buvo aiškiai matyti atsiskyrusios nuo viena kitos. Galvą ir kaklą paukštis judino dažnai ir labai smarkiai, o plačiai iškėsti sparnai, rodos, buvo tas daiktas, del kurio jie darė tuos galvos ir kaklo judėjimus.

Kai paukštis norėdavo nusileisti žemyn, tai sparnus su glausdavo kuriam laikui, o kai vėl ištiesdavo, tad vėl sparčiai ir lygiai kildavo aukštyn, lygiai kaip vaikų aitvaras traukiamas prieš vėją. Ištikro nuostabu ir gražu yra žiūrėti, kaip tas didžiūlis paukštis per valandų valandas be jokio plašnojimo romiai suka viršuj kalnų ir upių.

STRAUSAS

Gražiausiose durpėtose Banda Orientalės lygumose teko matyti daug strausų. Kituose būreliuose buvo po dvidešimt, kituose po trisdešimt paukščių. Dailus vaizdelis būdavo, kaip tie būreliai sueidavo į kokią pakilesnę vietą ir, pakėlę galvas, žiūrėjo į dangų. Niekur čia man neteko matyt tokių nebailių paukščių, kaip buvo šie strausai (stručiai): buvo labai lengva prijoti visai netoli jų, bet jie tuo jau iškėsdavo sparnus ir taip plaukte plaukdavo prieš vėją, jog bematant palikdavo žmogų su arkliu užpakaly.

Strausas yra didžiausias žiemių Patagonijos lygumų paukštis. Minta jis augalais: žole, šaknimis, bet netoli Bahijos Blankos man teko matyti tas paukštis pajūry, atslūgus vandeniui nuo kranto, paliai dumblėtas balas, į kurias, gaučai sako, strausai ateiną gaudyti mažų žuvyčių. Nors strausas yra labai drovus, atsargus ir greitas paukštis, tačiau jis yra lengvai indėnų arba gaučų pagaunamas tam tikrai kilpiniais, vadinamais "bolias" (tai yra kokių aštuonių pėdų šikšna su dviem oda apsiūtais akmenimis galuose). Pasirodžius raitiems žmonėms ir ėmus ratu siausti, strausai taip apkvaista, jog nė nežino į kurią pusę bėgti. Jie paprastai mėgsta bėgti prieš vėją ir iriasi sparnais, kaip irklais.

Vieną giedrią, karštą dieną aš mačiau, kaip keletas strausų suėjo į aukštą viksvyną ir išglūdėjo pasislėpę jame, kol aš prisėlinau visai arti jų. Nelabai kam yra žinoma, kad strausai mielai eina į vandenį. King'as pasakojo man, kad ties Santa Blazo įlanka ir Valdes Porte jis matęs daug kartų tuos paukščius plaukiojant nuo vienos salos į kitą. Jie, prispirti prie kranto, puola į vandenį tokiu pat noru, kaip ir niekeno nebaidomi. Plaukdamas strausas veik yra po vandeniu, tik kaklas ištiestas, ir plaukia jis labai negreitai. Du kartu aš pats mačiau plaukiant strausus per Santa Kruco upę, kur jiems reikėjo perplaukti apie keturi šimtai uolekčių, ir vanduo ten buvo sraunus. Kapitonas Sturt'as, būdamas Australijoj, matęs tenykštį strausą, vadinamą "emus", plaukiojant po upę.

Gyventojai Patagonijoje iš tolo pažįsta, kuris paukštis yra patinas ir kuris patelė. Patinas yra didesnis, tamsesnis ir turi didesnę galvą. Strausas (reikia manyti, kad tai patinas) rėkia skardžiu čirpsinčiu balsu. Pirmą kartą girdėjau aš strausą rėkiant, būdamas tarp smėliuotų kalvų, ir maniau, kad tai rėkiąs koks nors laukinis žvėris, kadangi negalėjau numatyti, nei iš kur tas balsas eina, nei iš kaip toli.

Bebūdami Bahija Blankoj, rugsėjo ir spalių mėnesį, sutikdavome strausų visur, kur tik pasisukdavom ir labai po daugelį. Jie tada dėjo kiaušinius. Jie deda dažnai po vieną kiaušinį (tokiais atvėjais jie niekad neužsikala) ir po kelis kokioj duobelėj, kuri atstoja jiems lizdą. Keturiuose lizduose, kuriuos aš užtikau, trijuose radau po dvidešimt keturis kiaušinius, o ketvirtame — dvidešimt septynis. Vienas jų kiaušinis sveria tiek, kiek vienuolika vištinių. Vadinas, iš paskutinio lizdo mes išėmėm tiek kiaušinių maistui, kiek būtų atstoję du šimtu devyniasdešimt septyni vištiniai kiaušiniai. Gaučai pasakoja, kad tik vieni patinai perį kiaušinius ir vadžioją kurį laiką jauniklius. Tupėdami ant kiaušinių jie taip prisispaudžia prie žemės, jog labai sunku jie pamatyt, ir aš kartą vieno vos nesujodinėjau arkliu raitas. Tuo laiku jie esti labai pikti ir smarkūs. Pasakoja, kad jie kartais puolą net raitą žmogų, taikindamiesi jam įspirti arba sutrypti. Skaitydamas Burčelio keliones aprašymą po Pietų Afriką, radau tokią vietą, kur jis sako. "Nušovęs vieną strausą patiną, pastebėjau, kad jo plunksnos buvo purvinos: otentotai man pasakojo, kad tai todėl, jog jis buvęs periklis". Londono žvėrynė pastebėjau, kad ir Australijos strausas emus rupinasi lizdu. Vadinas, patinų

(Tęsinys 4-tam psl.)

INVEST WITH FIRST FEDERAL OF COFFEYVILLE

"INSURED SAVINGS"

Current Rate

4½%

Save by Mail

Each account insured to $10,000 by the Federal Savings & Loan Insurance Corp.

FIRST FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

COFFEYVILLE, KANSAS

START YOUR ACCOUNT WITH THIS COUPON

FIRST FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
COFFEYVILLE, KANSAS

Enclosed is $..... Please open an account for
☐ Joint Survivor ☐ Individual Account

NAME .....
ADDRESS .....
CITY ..... STATE .....
Dept. C. P.

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS

Juozo Liūdžiaus Raštai

Straipsniai, atsiminimai. 246 puslapiai, kaina $3.00.

PETRONĖLĖS LIŪDŽIUVIENĖS

ATSIMINIMAI APIE JUOZĄ LIŪDŽIŲ

88 puslapiai. Kaina $1.00.

Abi knygas galima gauti "Naujienose" arba pasiuntus pinigus tokiu adresu:

"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

Dr. KAZYS GRINIUS

ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina $5.00.

Išleido Dr. Kazio Griniaus Komitetas. Knygą galima nusipirkti "Naujienose" už $5.00, užsakant paštu reikia pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir minčių" tomą (neįrištą) už $2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Ill.

J. PRONSKUS

KAIP JAUČIASI ŽMOGUS BE KŪNO

Žiupsnis atsiminimų iš Manitobos Polio Centro

Nuo 1953 metų vasaros pradžios iki vėlybo rudens Kanadoje ir visoje Amerikoje siautė išgąstinga polio epidemija, kuri vien Manitobos provincijoje visiškai ar iš dalies suparaližavo arti pusantro tūkstančio žmonių ir juos pasiuntė į ligonines ilgiems mėnesiams, metams, o kai kuriuos ir visam amžiui.

Trys Winnipego savivaldybės ligoninės — karaliaus Edvardo, karaliaus Jurgio ir princesės (vėliau karalienės) Elzės vardo ligoninės buvo pavestos polio reikalams pirmoje eilėje, o viena jų, King George Hospital — didžiulis 4 aukštų namas, buvo atiduotas vien tik poliomyelitis arba polio ligoniams ir padarytas tos ligos gydymo centru visoje provincijoje.

Jau 10 metų nuo tų laikų, kada atsidūręs karaliaus Jurgio ligoninėje pasijutau lyg maža bitė didžiuliame bičių avilyje, kur nuo įvairiausių motorizuotų gelbėjimo mašinų duzgimo, šniokštimo, švokštimo ir zirzimo stačiai apsiklausyti nebuvo galima.

Ne visi įsivaizduoja, kas yra polio

Visuose 4 aukštuose kambariai, palatos buvo pristatyti dalinai pačioje Kanadoje pasigamintų bet žymiausia dalimi lėktuvais iš Jungtinių Valstybių skubiausiai pirktų, skolintų ir paaukotų didžiulių metalinių ant kojų paguldytų tankų, į kuriuos gydytojai ir greitosios pagalbos personalas skubiausiai kimšo vis naujai atgabenamus, kvapo netekusius, trokštančius, paraližuotais organais ir žymia dalimi paraližuotais plaučiais polio aukas — vyrus, moteris, daugiausiai jaunus, pačiame gražiausiame amžiuje, bet ir mažus vaikus, kūdikius ir senus žilus žmones.

Tie tankai, vadinami respiratoriais, kitaip dar "geležiniais plaučiais" yra geriausia, ką medicina išrado žmonėms nuo tos baisios ligos gelbėti, ir žymiausią dalį tos ligos aukų išgelbėjo.

Tačiau "geležiniai plaučiai" buvo tik dalis būtiniausių priemonių žmonėms gelbėti. Kitos pirmiausių butiniausių eilėje buvo, gerklės (trachejos) perdūrimas ir sidabrinio vamzdelio įdėjimas, per kurį oras į plaučius gali burnos nekliudomas įeiti ir iš jų išeiti, ir traukiamoji mašinėlė (suction machine), kurios guminę žarnelę pro tą sidabro vamzdelį į gerklę įleidus yra sukcijos būdu ištraukiamos seilės ir gleivės, kurios gerklei esant paraližuotai žmogų beregint užtroškintų...

Polio virusai kerta bet kokias kūno dalis ir tai jie atlieka labai rafinuotai, būtent jie mėgsta įsimesti į centrinį nervų kabelį sprande, kur pakerta įvairius nervus — laidus, kad smegenų centrinė nebegalėtų pasiųsti savo įsakymų, o be įsakymo iš centro joks organas nejuda iš vietos. Polio virusai daugiausiai pakerta kojų ir rankų, ar vienų, ar kitų, ar visų kartu, susisiekimą su Centru, ir tie organai lieka klaksoti kaip pamesti pagaliai. Šalia rankų-kojų, polio labai dažnai suparaližuoja kvėpavimo organus, o visiems žinoma, kad gerklei ar plaučiams nebeveikiant ir deguonio į kraują nebegaunant, kelių minučių klausimas belieka iki smagenų sugedimo ir mirties.

Sana anima in corpore insano...

Sunkiai sergą polio ligoniai patenka į ligoninę dažnai jau be sąmonės, dideliame karštyje, kliedėdami, alasydami ir labai neramūs. Polio virusų sukelta karštligė su visais simptomais ir kančiomis trunka iki trijų savaičių, kurioms praėjus ligonis lyg aušte išaušta ir pradeda orientuotis savo naujojoje būklėje. Tik dėka tai palengvėjusiai savijautai, polio virusų auka ne taip tragiškai pergyvena patyrimą, kad jis nebepajudina rankos ar kojos, ar visų keturių... Nuo šio momento prasideda rehabilitacija, ir daktarų, slaugių, fizioterapistų ir viso personalo pareiga yra daryti viską, kad išgelbėjus tuos organus, kurie nevisiškai buvo paraližuoti. Tam yra vartojamos įvairios priemonės, daugiausiai fizinė mankšta.

Polio paliestų aukų atsistatymas "į kojas" yra labai lėtas, daug kantrumo ir pasišventimo reikalaująs sportas, ir — laimei — apie du trečdaliai po metų-kitų su didesniais ar mažesniais defektais gali grįžti prie savo šeimų, o trečdalis pasilieka ilgesniam laikui, ir iš tų vėl trečdalis, kad ir visais atžvilgiais "pasveikę", tačiau pasilieka visam laikui, kaip sveiki žmonės be kūno, dar vaizdžiau sakant, kaip gyvos mumijos arba sielos įkvėptos į medžio stuobrius...

Iš šimtų buvusių ir su laiku išsiskirsčiusių polio ligonių, King George ligoninėje šiandien dar yra likę keturi tuzinai kaip tik tokių ir kitokių, kurie galėtų grįžti prie šeimų, jei nebūtų reikalingi mechaniškos kvėpavimo pagalbos. Daugelis buvo išvykę namo, įsigiję ar gavę motorizuotus kvėpavimo ir sukcijos prietaisus, "čerepokų kiautus" ant krūtinės ir supamas lovas, rampas ir keltuvus ir t.t., bet pasirodė, jog saugiausia yra laikytis tokiame centre, kur visokiais netikėtais atvejais skubi pagalba yra prie rankos...

Praraste rojaus ilgesys nepagydomas

Neįmanoma yra žodžiais apsakyti ar aprašyti taip, kad suprastų ir įsivaizduotų, kas pats to nematė ir nepatyrė. Lietuvių laimei, per tuos 5 metus tik vienui viena maža mergytė lietuvaitė buvo patekusi su dalinu paraližium, bet pakenčiamai pasveiko ir grįžo pas tėvus ir, girdėti, lanko mokyklą ir polio ligos pasekmes jau veik spėjo išaugti. Kita buvo atsidūrusi visiškai tokioje pat padėtyje, kaip ir bulbarinio polio (kai virusai

(Nukelta į 5-tą psl.)

TARP T. AMERIKOS...

(Atkelta iš 3 psl.)

perėjimas vaikų yra bendras paprotys visai strausų giminei.

Kazarita, arba namų statytojas

Ispanai vadina šį paukštį kazarita (namų statytoju, dailide) todel, kad jis dirbasi sau lizdą, kuris esti šešių pėdų gilumoj po žeme. Keli sodiečiai man pasakojo, kad vaikai mėginę iškasti kazaritos lizdą, bet negalėję pasiekti — taip giliai jis buvęs. Savo lizdams vietas jie renkas: aukštus nugriuvusius kelių ir upių krantus. Čia (aplink Bahiją Blanką) namai yra krėsti iš kieto dumblo, ir aš pastebėjau, kad vieno namo siena buvo išgrąžyta apvaliomis skylėmis. Paklausus savininko apie tas skyles, jis karčiai atsakė, kad tai kazaritų darbai; ir paskiau aš pats mačiau tuos paukščius dirbant. Buvo labai keista žiūrėti, kaip jie neturėjo supratimo apie sienos storumą ir, nors jie lakstė iš abiejų pusių sienos, landžio dami pro skyles, kurias grąžė savo lizdams, tačiau negalėjo suprasti, kad tos skylės netiko jų lizdams, ir čia pat vėl grąžė sienoje naują skylę, manydamos, kad tai yra tinkamas jų lizdams krantas. Ir galima įsivaizduoti, kaip jos pergręžusios sieną, vėl išlysdavo nestebusios į antrąją pusę.

DYKUJŲ SALŲ PAUKŠČIAI

Šventojo Povilo Uolose — taip vadinamos vienos salos Atlantiko vandenyne — mes teradome dvi paukščių rūšį: vadinamųjų būbių ir nodžių. Pirmasis yra pelikanų veislės, antrasis greitasparnių (ter-

(Tęsinys 12-me psl.)

SIUNTINIAI—DOVANOS Į SSSR

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(Licensed by Vneshposyltorg)

EXEKUTYVIS OFISAS

1530 Beford Ave., Brooklyn 16, New York. — Tel. IN 7-5522

SIUNTINIŲ pristatymas GARANTUOJAMAS, o taip pat gavėjo parašas. Klijentų patogumui prie mūsų firmos įstaigų didelis ir įvairus pasirinkimas GERIAUSIOS RŪŠIES PREKIŲ.

Firma atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. po piet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
COHOES, N. Y.	13 SARGENT STREET	—	FE 7-2727
FARMINGDALE, N. J.	FREEWOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TIGHMAN STREET	—	HE 5-0415
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	BA 5-4210
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
SPRINGFIELD, MASS.	69 STERLING STREET	—	RE 4-4442
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y.	1409 W. GENESEE STREET	—	HA 2-5386
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 9-3980

JUKA IR LIETUVIS

HENRIKAS NAGIS

Nekartą, eidamas iš Sausio penkioliktosios minėjimo, jaučiau kartų liūdėsį. Pakalbame apie Mažąją Lietuvą, tą savo kraštą prie jūros, prisimename ūkanų gadinėje sukilusius savo brolius ir Herkų Mantą, prisimename tuos jaunus ir senus žemdirbius, kritusius Klaipėdos kraštą vaduojant, tada keliais gražiais žodžiais prisimename ir pačią jūrą, ir vėl laukiame vienerius metus panašaus prisiminimo. Galvojau: argi, iš tiesų, lietuviai niekad nebuvo jūrininkai, nebuvo žvejai, kuriuos maitino ne žemė-motina, bet jūra-motina? Argi mes niekad nebuvome iškėlę bures tolimai, masinančiai kelionei, kad rasti naujų šalių, nuotykių, uostų? Argi mes, iš tiesų, taip toli, kadaise, kunigaikščių laikais, jodinėję į karo žygius, niekad nepanorėjome vandenų platumos nugalėti ir likome sėslūs, ramūs ūkininkai, kurie tiktai iš tolo, iš Vakarų, girdėjo ūžiančią savo jūrą, jautė drėgną ir sūrų jos vėją?

Konservatyvūs visi žemdirbiai. Jie jaugę abiem kojom į juodžemį ir smėlį. Jie kaip medžiai, suleidę šaknis į prakaito ir kraujo prisigėrusią velėną, nenori niekur judėti, trokšta gyventi kartu su metų laikais ir derliaus šventėmis.

1885 metais "Aušroje", tuomet leistoj Prūsų žemėj, poetas Maironis paskelbė savo eilėraštį "Miškas ir lietuvis", kurio kelis posmus verta prisiminti šiandien:

Girios tamsios jūs galingos,
Kur išnykote, plačiosios?
Dienos praeities garsingos,
Kur pradingote, brangiosios?

Miškas verkia didžiagirių:
Baisūs kirviai jas išskynė;
Verkia Lietuva didvyrių:
Jų neprikelia tėvynė.

Taigi, miškas buvo lietuvio liūdėsio bendrininkas, nes tik jis suprato kokia gėla širdį spaudžia, gedint didžios praeities, kuri nebeprikeliama. O čia pat, Nemuno žiotyse, marių ir jūros vanduo šniokštė. Už keliasdešimt kilometrų žerėjo saulėje visų neramiųjų sesuo, visų drąsiųjų mylimoji, visų liūdinčiųjų paguoda — Baltija. Mūsų poetai jos nematė. Apie ją retais atvėjais užsimindavo, dar rečiau ją kviesdavosi būti simboliu (plg. to paties Maironio "Nuo Birutės kalno") savųjų jausmų.

Žemės ir žmogaus santykis daug kartų įvairiausiais varijantais, buvo kartojamas ir kartojamas mūsų dainose, mūsų poetų, prozaikų raštuose. Žemė ir lietuvis, medis ir lietuvis buvo tapę tarytumei viena ir tas pat. Meilė gili, beveik stabmeldiškas ryšys, gyvas panteizmas ir ištikimybė ligi karsto duobės.

Nepriklausomybės metais, kai savą pajūrį ėmė lankyti netikėtai lepūs vasarotojai, kai išmokome statyti uostus ir laivus, kai atsirado jaunųjų, kurie plaukiojo su savo laivais, savo burlaiviais, kai Klaipėda ir Mažosios Lietuvos dalelytė ėmė vis labiau darytis tikru langu į pasaulį, ir mes pradėjom tarytumei pabusti iš savo ilgo žemės miego, pradėjom kitaip žiūrėti ir į tuos neramiuosius vandenis. Jau leidome vainikus, prie uosto krantinės, gelmėn, prisimindami budžius ir jų audroj sudužusį laivą. Jau sėdėdavom Kuršių Neringoj, vakarais, su senais žvejais ir klausydavome jų pasakojimų apie smėlio užpustytus kaimus, apie klastingą vėją prie Ventės rago, apie negrįžusius brolius ir tėvus. Jau svajojome apie didelį nuosavą prekybos laivyną ir egzotiškus kraštus. Jaunieji žemdirbių sūnūs, tarytumei, staiga pasiilgo nebe tvirtos ramios žemės po kojų, bet linguojančio denio ir vilnyjančios horizonto linijos. Tai buvo konkreti jūros svajonė, svajonė apie šiaurės vikingus:

Tu taip kalbi, tu taip gražiai kalbi,
Ir žodžiuos melo nėr, ir taip galingai...
Tu mano pilkas pasakas stelbi
Savojom pasakom apie vikingus.
Kalbėk ir sek man, Baltija, tą pasaką toliau!
Tu nežinai, kaip jį man širdį, sielą diegia...
Ir nesimori vaikščiot, ieškot, vieteliaut —
Bangos, lūžkit širdy, putokite kaip sniegas!...

Jonas Aistis, Baltija

Ir kartų su meile jūrai, tampa tikrove meilė žmogui, Mažosios Lietuvos žmogui. Savo ilgai atskirto krašto seseriai ir broliui. Toji meilė prūsų palikuoniui, mano manymu, buvo pats brangiausias dalykas, nes ji liudija, kad Lietuva jau yra vienalytė, yra namai visiems. Nes tiktai toji meilė, vergijas, marus ir panieką iškentusiam taip kantriai Herkaus Manto palikuoniui, Kristijono Donelaičio būrui, išsaugojusiam ir savo kalbą ir savo vaikus laisvai šaliai, nes tiktai toji meilė viena teįrodė, kad mes žinome kodėl toji pakrantės juosta taip brangi, tokia nepamainoma savai tėvynei. Šiandien kaip svajonė atrodo, o galėjo būti tikrovė, savom radijo bangom ilgai lauktas toks pranešėjo žodis: Lietuvos radijas Vilnius, Kaunas ir Klaipėda! Argi tai tik patriotizmas? Argi tai lietuviškas šovinizmas? Argi tai nebūtų paprastas jos teisių gražinimas, mažai žemei prie Baltijos? Tilžė ir Karaliaučius — argi ir tų dviejų miestų vardai ne lietuvių istorijos vardai? Gali būti, kad tai tiktai svajonė, bet argi ji be pagrindo? Argi ji to-

Ne svetimų žemių mes prašome, bet savųjų. Todėl prisimenu dabar Antano Miškinio "Keturių miestų" poemas. Poeto eiles apie savo miestus ir apie savo jūrą:

O jūs dainuokite, žvejų merlės
Melsvas akis panėrę mariose.
Mes žinome, dėl ko jums širdį gelia,
Kai vėtra vartos, bangos barasi.

Neramūs tie septyni šimtai metų;
Tik visko svetimo neperėmėt.
Ilgai, ilgai visi mes nesimatėm,
O jautėm ilgesį ir nerimą.

Taip, pirmą kartą, lietuviui širdį gelia kartu su jūra, nebe su mišku. Taip, pirmą kartą, svajonei tapus realybe, mes pradėjom jausti kartu su savo kraujo broliais. Ne iš pareigos, ne iš sentimento, bet iš gilaus žmogiško ilgesio susitikti su savaisiais savuos namuos ir juos statyti ir puošti sau. Pirmą kartą sau. Po šimtmečių vergovės vėl būti savų namų šeimininkais. Po šimtmečio širdgėlos ir liūdesio dainuoti ir juoktis kartu. Ir dabar, kai vėl esame benamiai, kai vėl ir jūra ir žemė nebe mūsų pačių, skamba kaip pranašystė, kaip viltis tų, kurie laukia prie vandens savųjų namo grįžtant, šitie Antano Miškinio posmai:

Žemės šitos ir krantų šių smėlėtų
Išmainyti pasauly nėr į ką.
Laivužiai artinas, plaukia iš lėto
Pro auksinę gražuolę Neringą.

Plaukit, lėkit, laivai! Žaiskit, žuvėdros,
Niekas kilpos jums nebeužneria.

giedras,
Atliūliuos daug brolių iš užmarių.

◆

Perspausdinta iš Montrealyje, Kanadoje, Mažosios Lietuvos Bičiulių Dr-jos leidžiamo bertaininio laikraščio "Lietuvos Pajūris" Nr. 4/12, 1962 m. Užsisakyti jį galima adresu: 7116 Cartier St., Montreal, P. Q., Canada. Kiekvienas Lietuvą ir Gintaro Pajūrį mylintis lietuvis turėtų šį laikraštėlį turėti. Kaina tik $1 metams. Garbės prenumerata $5. *J. Pr.*

ŽINOVO KRITIKA

Napoleono I valdymo metu Prancūzijoje buvo garsus batalistas (batalistas — menininkas, vaizduojąs savo paveiksluose mūšius) J. L. David. Suruošęs parodą, jis slapčiomis stebėjo žiūrovus. Ties vienu paveikslu, kur buvo pavaizduotas žirgas, pametęs balną ir žąsius, stovėjo vežėjas ir nepatenkintas kratė galvą.

— Kuo tu nepatenkintas? — paklausė J. L. David.

— Matote, tasai menininkas tikras asilas; jis nupiešė apsiputojusį žirgą be brizgilų, o juk be brizgilų nebūna putų.

J. L. David nieko neatsakė, bet tą patį vakarą, kai parėda buvo jau uždaryta, jis pašalino putas.

NELAUKITE-
RYTOJ GALI BŪTI PERVĖLU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis paruošintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET — KAMBARYS 1043

Telefonas: CEntral 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Juoktis — sveika ir naudinga

"SATYRINĖS NOVELĖS"

M. ZOŠČENKOS, — J. VALAIČIO vertimas.

Sovietų Rusijoje juoktis draudžiama. Nors žiauriai nukentėjo, bet rašytojas - humoristas ukrainietis M. Zoščenka turėjo drąsos savo satyromis pasmerkti bolševikiškąjį "rojų".

Norintieji pasiskaityti arba kitiems padovanoti šią vertingą knygą, gali ją įsigyti "Naujienose", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., iš vertėjo Jono Valaičio, 1507 So. 51 Ave., Chicago 50 (Cicero), Ill., tel. OL 6-3180 arba knygų parduotuvėse.

Knyga 200 psl., kaina $2.00.

Jurgio Baltrušaičio eilėraščių rinkinį "ŽEMĖS PAKOPAS" galima gauti "Naujienose", arba iš vertėjo J. Valaičio. Kaina $1.50.

Abi knygas galima užsisakyti siunčiant čekį adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Illinois

J. VLKS.

1963 METAIS MINĖTINOS DIENOS

KOVO MĖN.

Prieš šimtą metų, kovo 4 d., panaikinta baudžiava Lietuvoje. Prieš dvidešimt metų, kovo 16 d., Vokietijos okupacijos valdžios įsakymu Lietuvoj buvo suimta 46 žymūs veikėjai, kaip įkaitai ir kalinami Stutthovo kazete. Tarp suimtų buvo ir poetas Balys Sruoga, kun. Yla ir kiti.

Prieš dvidešmt metų, kovo 17 d., vokiečių okupacinė valdžia Lietuvoje uždarė visas aukštąsias mokyklas.

Pieš 60 metų, kovo 16 d., Petrapilyje mirė Antanas Vilkutaitis, Ūkininko, Vienybės lietuvninkų bendradarbis, gimė 1864 m. Gulinuose, Kalvarijos val.

Pieš 125 metus gimė Aleksandras Vytartas, vines žymiųjų 1863 m. sukilimo dalyvis, sukiliėliams lietuvių kalba pamokslus sakęs. Jis žuvo tų kautynių metu, tai yra prieš šimtą metų.

Prieš 70 metų, kovo 24 d., Šintautuose gimė Vytautas Steponaitis, gausus spaudos bendradarbis, Karo archyvo redaktorius, 27 knygų mėgėjų metraščio redaktorius, knygų rinkėjas, miręs Lietuvoje.

Pieš 70 m., kovo 27 d., Šiauliuose gimė Tadas Petkevičius, Aušrinės, Sandaros ir kitų laikraščių bendradarbis, Vytauto D. universiteto profesorius, iš tarptautinis teisės ir prekybos spaudos leidinių bendradarbis, kalintas Sibiro vergų stovyklose.

Pieš 65 m., kovo 27 d., Plymouthe Pa, mirė kun. Aleksadras Burba, Aušros ir kitų JAV ėjusių laikraščių bendradarbis, Vienybės Lietuvninkų redaktorius, lietuvių ateivių JAV veikėjas.

Pieš 600 metų Didysis Lietuvos kunigaikštis Kęstutis pateko kryžuočių nelaisvėn.

BALANDIS

Prieš du šimtus metų balandžio 4 d., Asavė, Južintų val., gimė Antanas Strazdas (Drauzdauskas) iki šiol mylimiausias lietuvių tautos dainius, kurio eilėraščiai dainuote dainuojami.

Jis mirė prieš šimtą metų, kovo 11 d. Kamajuose.

Tiktų ir pritiktų šiuos metus pavadinti Strazdo-Strazdelio metais.

Prieš 80 metų Dysnoje, Tverečiaus val. gimė Augustinas Voldemaras, visuomeninkas, politikas, mokslininkas, Vytauto D. universiteto Kaune profesorius, buvęs pirmas Lietuvos ministrų tarybos pirmininkas, po 1926. gruodžio 17. perversminės valdžios pirmininkas, kalintas, ištremtas, į užsienį pasišalines, iš ten grįžęs Lietuvą bolševikams okupavus, bolševikų valdžios suimtas ir 1946 metais bolševikų tremtyje numarintas.

Prieš 80 metų, balandžio 19 d., Jeznoje gimė Juozas Puryckis, spaudos bendradarbis, valstybininkas, išgarsėjęs taip vadinamoje sacharino byloje Lietuvos nepriklausomybės pirmaisiais metais. Jis mirė 1934 m. spalio 25 d. Kaune.

Prieš 90 metų, balandžio 20 d., Paantvardžiuose, Skirsnemunės val., gimė Jurgis Baltrušaitis, poetas, rašęs eiles lietuvių ir rusų kalba, diplomatas. Žymesni jo poezijos kūriniai Įkurtuvės, Ašarų vainikai, Pakopos. Mirė 1944 m. sausio 1 d. Paryžiūje.

vel- fbf1r

Prieš šimtą metų, balandžio 27 d. (pagal naują kalendorių gegužės 9 d.) gimė Ksaveras Sakalauskas — Vanagėlis, Aušros ir kių spaudos leidinių bendradarbis, eiles rašęs. Jo "Kur banguoja Nemunėlis" visų plačiai žinomos; mokytojams, vaikams rašęs įvairius dalykėlius. Jis mirė 1938 m. birželio 15 d. Varšuvoje.

Prieš 565 metus D. Lietuvos kunigaikštis Vytautas pažadėjo kryžeiviams Žemaitiją. Ši žemaičiams padaryta skriauda iki šiol žemaitijoje jaučiama,

GEGUŽIS

Prieš 60 m., gegužės 7 d., Maskvoje gimė Jurgis Baltrušaitis, poetė Jurgio Balutrušaičio sūnus, meno istorikas, rašąs lietuvių ir prancūzų kalbomis, dabar gyvenąs Paryžiuje.

Prieš 30 metų, gegužės 16 d., Kaune mirė Jonas Strimaitis, Lietuvos jaunimo organizatorius, Lietuvos žinių, Lietuvos ūkininko bendradarbis, rašęs Januko slapyvardžių, St. seimo ir kitų Lietuvos seimų narys. Jis gimė 1891 m. Žečkalniuose, Griškabūžio val.

Prieš 40 m., gegužės 13 d., buvo išrinktas Lietuvos antrasis seimas.

Prieš 400 metų gegužės 16 d. (?) Martyno Mažvydo buvo išleista pirmoji lietuvių kalba knyga Catechismusa prasti szodei.

Tiktų ir pritiktų šiais metais plačiai atžymėti pirmosios lietuvių kalba pasirodžiusios spausdintos knygos keturių šimtų metų sukaktuves.

SUDEGINO LAIMĘ

Vienas Orano uosto (Alžiras) darbininkas, sužinojęs, kad laimėjo loterijoje labai stambią sumą, apsvaigęs nuo džiaugsmo sudegino savo darbinį švarką. Deja, jis pervėlai atsiminė, kad švarko kišenėje buvo ir laimingasis loterijos bilietas. Iš čia išvada: nenaikinkite senų, ištikimai tarnavusių daiktų!

KILMINGI MANEKENAI

Vienas iš garsiųjų Londono siuvėjų buvo priverstas išimti iš vitrinos tris "kilmingus" manekenus. Priežastis: manekenai buvo labai panašūs atitinkamai į JAV prezidentą Kennedy, į princą Pilypą ir ministerį pirmininką Haroldą Macmillaną.

DR. ANNA BALIŪNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES ir GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telef.: PRospect 8-3229
Rezid. telef. WAlbrook 5-5076
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vak. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.

Tel.: PRospect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3 vak.; 7-8 tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
PR. 6-1795 arba 312-695-0533.
425 N. LIBERTY ST. R. 25
ELGIN, ILL.
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., ketvirtad nuo 1—4 ir 7—9, antrad., penktadienį nuo 1—5, treč. ir šeštadienį tiktai susitarus.

Ofiso telef.: VIrginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet. Terčiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414, rez. RE 7-6867
DR. BR. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1—3 ir 6—8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1—4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. S. GEŠTAUTAS
7059 S. TALMAN AVE.
VĖŽIO IR LEUKEMIJOS CHEMINĖ TERAPIJA
Priėmimas tik susitarus
Tel. WA 5-3388 — ketv. 8—9 val. vak.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1—4 popiet ir 6—8 val. Treč ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: POrtsmouth 7-6000
Rezid. telef.: GArden 3-7278

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juška
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12—3. Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad. nuo 6—9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 W. 63rd Street
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9:00—2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Phone: NEvada 8-7048
A. MONTVIDAS, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Room 322
4010 WEST MADISON STREET
CHICAGO 24, ILL.
Valandos: kasdien nuo 10 ryto iki 3 p. p. Vakarais: pirmad. ir ketvirtad. nuo 6 iki 8 val. vakaro.

Ofiso telef.: CLiffside 4-2896
Rez. telef.: WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. ASHLAND
Savaitės dienomis priėmimo valandos 2—4 ir 6—8 val. vak.
Šeštadieniais 2—5 val. vak.
Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta. Ligonius priima tik susitarus telefonu.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223 arba PR 6-5577
OFISO val.: pirmad., antrad., trečiad. ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
Rezid. telef.: GIbson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HE 4-2123 Jei neatsiliepia, tai tel. GI 8-6195 arba GI 8-6198

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

DR. STASYS ŽMUIDZINAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
EMERGENCY
Staigiai susirgus ar susižeidus kasdien šaukite telefonu:
434-6967.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PRospect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 So. CALIFORNIA, YArds 7-7381
Tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad. uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas.
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, Treč. uždaryta, Penkt. ir šešt. 10—2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERĖNAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. AM.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10—11 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Vakaruškos: pirmadieniais 7 v. v.
Tel.: HEmlock 4-2413
7159 SO. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO 29, ILL.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

KAIP JAUČIASI . . .

(Atkelta iš 4-to psl.)

kerta nervų mazgą sprando ir galvos susijungime) ligonis. Ji nerdama nuo aukštos pakopos į baseiną, galva atsidūrė į dugną ir buvo sukrėtusi sprandą; vargais negalais ji tiek atsitaisė, kad namo galėjo išvažiuoti kėdėje ant ratelių.

King George ligoninės dviejuose aukštuose B ir F yra likusi mažutė didžios bedalių kolonijos liekana, bet kokių puikių ten žmonių yra. Dar vienas dalykas. Baisioji polio liga, iš žmogaus kūno padarydama pusiau apmirusį ar visai nejudantį mėsos luitą, trijų dalykų neįstengia pakirsti: tai galvos smegenų sveisti, virškinimo organų suparaližuoti ir lyties (plačiausia prasme) numarinti. Rezultate gaunamas toks normaliai sveikam žmogui stačiai neįsivaizduojamas dalykas; mens sana in corpore insano.. — sveikas protas nesveikame kūne, dar geriau — žmogaus siela gyvos mėsos luite.

Tik šitokioje padėtyje atsidūrūsius žmones sekdamas, stebėdamas ir su jais gyvendamas gali pasidaryti "filosofu", tai yra pradėti įvertinti, kokia neapsakomai grangi dovana yra gyvybė ir koks neapsakomai laimingas ėsi, kada gali savo ta didžiąja dovana laisvai naudotis! Polio pacientai turi visus tuos pačius jausmus, net dar žymiai suaktyvėjusius. Tai bevilingai prarasto rojaus savijauta. Ypač sunkiai pergyvenamas negalėjimas pajudėti ir laisvai bendrauti su savo draugžmogiais, svarbiausia su savo šeima ir mylimaisiais, prie kurių afekcija dar didesnė pajuntama.

Polio ligonių draugystė lieka nemari

Čia žaidžia abipusis sentimentas. Tas, kuris su juo buvo sunkiausios ligos krizės kritiškiausiomis dienomis ir padėjo iki įmanomos rehabilitacijos, lieka artimas ir mylimas, tartum savo kūnas, ir tas kuris tokiems ligoniams padėjo, gelbėjo ir slaugė krizės savaitėmis ir vėliau, — kažkaip lieka artimi lyg tos pačios šeimos nariai — seserys broliai. Suprantama, kad po penkerių metų praėjusią vasarą apsilankius King George B ir F aukštuose reunija buvo nepamirština.

Iš tokių, kur tiek pavyko rehabilituoti, jog gali pasėdėti ir ant stalelio padėtas rankas nuo alkunių laisvai pajudinti, net žaislus suvarstyti, iššiuvinėti ir nupiešti, viena jauna, graži ir pavyzdinga moteris, profesionalo vyro žmona ir dviejų šaunių vaikų motina Mrs. Bety Banister, štai pasidarė net Naujienu bendradarbė. Jos sielos kad ir kampelį galime pamatyti žemiau dedame jos straipsnelyje.

Atsiuntusi kopiją savo rašinio, kurį sakosi pasiuntusi Winnipego geriausiam laikraščiui "Free Press, ji leido juo pasinaudoti. Seka jos laiškas ir straipsnis:

King George Hospital,
Winnipeg 13, Man.
1963 m. sausio 4 d.

Dear Joe,

Labai didelį ačiū jums už laišką ir straipsnį, kurį man atsiuntėte praėjusią vasarą. Prašau atleisti man dėl tokio nudelsimo atsakyti. Pridėta straipsnio kopija jums pasakys, kodėl taip atsitiko.

Mes visi pacientai čia F aukšte tebesijaučiame puikiai, turėjome apsčiai Kalėdų malonumų. Daugumas šventėms buvome išsivažinėję. Pas mane buvo atvažiavusi iš Saskatoon mano dukrelė. Jai jau 11 metų, o sūnui jau penkiolika.

Mes, kurie pajėgiame dirbti rankdarbius, turėjome gana pelningas Kalėdas, parduodami savo kūrinius. Aš pardaviau jau tris žurnalų straipsnius 1962 metais, reiškia, galimas daiktas, kad dar pasidarysiu rašytoja.

Geriausi linkėjimai su Naujais Metais.

Labai nuoširdžiai, Betty Banister.

POLIO PACIENTAI SKRENDA Į LAIMĘ

Rašo Betty Banister

Sakoma, kad svajonės yra laiko gaišinimas, savo rūšies užsimiršimas, bet kas mane liečia, aš prisisvajojau iki didžiausio viso savo gyvenimo nuotykio.

Kaip polio ligos viruso auka, aš jau devintus metus baigiu Winnipego Municipalinėje Ligoninėje. Gyvenimas diena iš dienos pasidarė rutina. Tiek jau išmokau kvėpuoti, jog galiu gyventi be geležinių plaučių (respiratoriaus).

Naktimis miegu motorizuotoje lovoje, kuri švelniu supančiu ritmu kįla aukštyn ir leidžiasi žemyn. Tokia lova skatina cirkuliaciją ir padeda plaučiams gauti daugiau deguonio. Šiaip visas mano kūnas yra paraližuotas, delto negaliu apsieiti be pašalinių globos ir pagalbos.

Jaučiuosi lyg roplys — paguldyk mane ant nugaros ir aš taip pasiliksiu, kol kas nors manęs neapsuks ant šono. Apsisukimas lovoje yra vienas iš pagrindinių malonumų, tačiau paraližuoto kūno poziciją geriausiai tegali pataikyti įgudusios atendantų rankos.

Mano balansas tebėra menkas, dėlto ir sėdėti galiu tik kėdėje, kuri turi aukštas rankoms atkaltis ir tvirta užnugarį. Laimei, jau galiu pati valgyti. (Galite įsivaizduoti, kaip reikia jaustis, kada lauki agurkelio užkandžio, o tau į burną kemša bulvių košę!).

Gyvenimo rutina

Taip, gyvenimas pasidarė rutina, kaip ir kiekvienam kartais pasitaiko. Rankdarbiai kasdien nusibodo ir aš pradėjau pavargti bekombinuodama, kaip suderinti naudą su malonumu. Juo labiau galėjau pajudinti sąnarius, juo didesnis kįlo nerimas ir noras atsikelti ir keliauti keliauti.

"Betty, aš grįžtu atgal į Vankuverį". Tai buvo mano mėgiamiausios slaugės Theo žodžiai. "Norėčiau, kad galėtum vykti su manim kartu. Kodėl negalėtum vykti?"

Aš pasižiūrėjau į ją nustebusi, bet man dar nespėjus atsakyti ji priminė, kad mano pačios sesuo ir brolis gyvena tame pajūrio mieste ir kad jie galėtų sutvarkyti man laikiną pabuvimą Vankuverio ligoninėje.

Theo neatleido ir dar pridūrė: "Jokių daugiau abejonių! Parašyk jiems dar šiandien, nelaukdama, kol apsigalvosi!"

Laiškas buvo išsiųstas ir ten buvo padaryti žygiai, kad gaėčiau apsistoti Pearsono Polio ligoninėje, kuri buvo visai arti mano giminių namų. Gavau leidima, skristi sprausminiu lėktuvu, su sąlyga, kad su savim drauge imsiu kilnojamą respiratorių. Antra polio pacientė iš Winnipego taip pat pareiškė norą skristi, ir kadangi Theo užtikrino, kad ji galės mus dvi prižiūrėti, tai mes ir susidarėme savotiškas trio — visos moterys.

Išskridimo diena

Rugpiūčio 1 buvo mūsų išskridimo diena. Ligoninę apleidome dideliame sambruzdyje, kadangi visi ir visos buvo užsikrėtę mūsų kelionės karščiuote. Paviršiuje stengiausi išlaikyti ramumą, bet kas apsakys visus tuos vidujinius virpesius!

Aviacijos personalas aerodrome mus pamatęs turėjo išsigąsti. Įsivaizduokite — dvi merginos, kurias reikia ant rankų įnešti į lėktuvą. (Šią

(Tęsinys 6-me pusl.)

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS
"Naujienose" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lituanistines knygas:
1. Senųjų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl. $2.00
kietais viršeliais $3.00
2. Senųjų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl. $2.00
kietais viršeliais $3.00
3. Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai $7.50
4. Praeities pabiros, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai $6.50
Čia suminėtas knygas pasiųsime paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasiųsite tokiu adresu:
"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

E. MILLER AGENCY
EDWARD K. MILLER
Complete Insurance Service
Specializing in Busines Insurance.
Insurance for Drivers of All Ages.
LO-COST Auto Loans
5450 ARCHER, One Blk. W. Cicero
Phone 581-3377

Attention Motorists
All Types of Body and Fender Work and Repairs, Painting, etc.
Open daily 'til 6 — Sat. 'til 12
1st Class Work and Low Prices
VOLKS GARAGE
Specializing in Volkswagen's
108 E. 22nd St., Chicago Heights, Ill.
Phone SK 4-5743
Please mention this ad.

CHICAGOS ŠVARIAUSIAS IR MODERNIŠKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

SAVE BY MAIL
Air Mail Postage Paid Both Ways
NOW Daily Interest Compounded Monthly
4 3/4%
Current Annual Rate Compounded Monthly and Paid Quarterly
Earn Interest on Interest Monthly
• Savings Insured up to $10,000 by Federal Savings & Loan Insurance Corp.
• Funds received by the 10th earn from the 1st.
• Air Mail Postage Paid Both Ways.
Located in the Heart of Los Angeles County
CONSTITUTION SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
Main Office:
2288 So. Atlantic Blvd.
In Atlantic Square
Monterey Park, Calif.
Dept. L.
Please open an account for $.....
Enclosed is check (or M. O.)
☐ Trust Fund
☐ Individual Acc't.
Name .....
Address .....
City ..... State .....

HELP STRENGTHEN AMERICA'S PEACE POWER
BUY U.S. SAVINGS BONDS

JOSELIS

(Vaizdelis 1831 ir 1863 metų sukilimui ir sukilėliams pagerbti)

Per 1831 metų sukilimą Lenkijoje ir Lietuvoje vienas reguliarios Lietuvos armijos dalinys, sustiprintas vietos gyventojų-sukilėlių, buvo rusų kariuomenės apsuptas ir visiškai sumuštas. Išblaškyto dalinio kariai ir sukilėliai spruko kas ir kaip galėjo, kad nuo persekiojančio priešo galėtų pasislėpti. Jaunas sukilėlis, Bareišių dvaro savininko sūnus, bėgo pakrūmiais, paraisčiais ir, pamatęs netoliese gyvenamą kaimo tipo trobelę, įsmuko jon. Jis žinojo, kad tai buvo žydo Joselio trobelė. Pažinojo jis ir Joselį. Įbėgęs, sukilėlis trumpai paprašė Joselį: "Gelbėk". Joselis žinojo, kas jam grėsė, jei rusai-persekiotojai pas jį surastų pasislėpusį sukilėlį. Joselis paslėpė jį kaip mokėjo ir kiek turėjo laiko. Sunku buvo apgauti patyrusius žmonių medžiotojus. Prie Joselio trobos prijojo rusų kariuomenės dalinys, trobą iškrėtė, iškrėtė mažą Joselio tvartą. Sukilėlį surado ir su savim nusivedė — sukilėlį ir Joselį.

Joselį padėjo į šaltą, utelėtą kalėjimą. Buvo tardymas, teismas, ir 1834 metais kartu su daugeliu kitų tremtinių Joselis buvo išvarytas pėsčias per etapus ir kalėjimus į tolimą Sibirą. Kartu su juo keliavo ir jo žmona su mažu sūnum. Kelionė buvo sunki. Daug žmonių susirgo ir mirė. Mirė ir Joselio sūnus ir buvo palaidotas plačiose užvolgės stepėse. Žmona, kad ir nusilpusi, su kitais ligoniais ir mirštančiais buvo vežama rusų kaimiečių vežimais į tolimą jakutų žemę. Tremtinius priglaudė tokie pat tremtiniai rusai, kaukaziečiai ir vietiniai jakutai.

Pirmoji žiema naujojoje vietoje pareikalavo dar aukų, bet Joselis su pasveikusia žmona šiaip taip susitvarkė ir apsigyveno jakutų miestkaimy, susilaukė vaikų. Įsitaisė ir lenkai sukilėliai.

Lenkai sukilėliai pasidarė užmiestyje mažą kolonijėlę, pasistatė koplyčią, kur pamaldas laikė tremtiniai kunigai. Dvasinių lenkų tremtinių vadovu buvo vienas Lenkijos dvarininkas, — ramus, taktiškas ir rimtas žmogus, kurį visi vadino ne pavarde, bet pagarbiu vardu — Tata, atseit, tėveliu, nes buvo kartu ir vyriausias amžiumi.

1863 metais įsiliepsnojo Lenkijoje ir Lietuvoje sukilimas. Ir vėl kilniausieji ir geriausieji jų sūnūs išėjo grumtis beviltinėje kovoje prieš galingą rusų caratą. Ir vėl jungo numesti nepajėgė, sukilimas sugniužo. 1864 metais caras atsiskaitė su sukilėliais. Be pakartųjų vadų, tūkstančiai jaunuolių buvo suvaryti į disciplinarines rusų kareivių rotas. Iš Lietuvos ir Lenkijos nutyso ilgi ir traukiniai su į Sibirą tremiamais sukilėliais. Vežė į pauralį, o iš ten varė pėsčius, kaip pėsčius varė tremtinius prieš 30 metų.

1864 metais Joselis buvo jau senas žmogus. Nelabai beklausė jo kojos, o žiauriomis Sibiro žiemomis, jis nenulipdavo nuo karšto, nuolatos besikūrenančio peciaus. Buvo našlys, gyveno pas sūnų, kuris tvarkėsi su marčia darbe ir namų ūkyje. Vasarą mėgo išeiti į kiemą, sėdėti ant suolo ir stebėti lėtą ir nuobodų Sibiro kaimiečio gyvenimą.

Iš 1831 metų lenkų tremtinių bepasiliko vos keli. Vienus amnestavo, kiti išbėgiojo, dar kiti mirė. Iš likusių buvo ir Tata. Buvo senas ir, kaip Joselis, našlys. Lygiai taip pat ir jis gyveno pas sūnų, kuris dirbo vietos rusų įstaigoje. Savo būdu ir net išvaizda buvo panašus į Joselį. Nešiojo ilgą, žilą barzdą. Tik Joselis, ištikimas tikybai ir tradicijai, nešiojo ilgą lapsardaką ir juodą kepuraitę — jermolkę, o Tata dėvėjo frenzeliais išdabintą švarką, kelnes, ilgus batus ir nešiojo konfederatkę.

Apie 1863 metų sukilimą kaimamiesčio gyventojai, ypač tremtiniai, žinojo. Žinojo iš retų laiškų, dar retesnio, už kelių šimtų kilometrų mieste spausdinamo rusų laikraščio ir iš vietos rusų valdininkų. Žinojo apie sukilimo numalšinimą ir laukė pas save

(Tęsinys 7-tam psl.)

KAIP JAUČIASI . . .

(Tęsinys iš 5-to pusl.)

pareigą atliko mano vyras), du čemodanai ir dvi ant ratų padarytos kėdės.

Su savim į lėktuvą pasiėmėme du ant krūtinės uždedamus respiratorius su motorais, kiekvienas didumo ir sunkumo kaip gera siuvamoji mašina; dvi poras specialių batarėjų, kiekviena sveriantį po 43 svarus; du iš plastikos ir gumos padirbtus ant krutinės uždedamus vožtuvus "kiautus", (kurie lyg kupolai yra priveržiami ant krūtinės ir į juos ritmiškai yra įpumpuojamas ir išpumpuojamas oras. Tuo būdu yra sudaromas oro spandimas ir mechaninis kvėpavimas. Kol tas mūsų mašinas prirengė ir atsargai sustatė, kad reikalui ištikus būtų čia pat prie rankos, ir kol mus pačias patogiai pasodino, jau atėjo laikas pakilti. Staigus trūkterėjimas ir mes atsidūrėme ore. "Prašome užsisegti diržus!" Tai buvo mano pirma kelione sprausminiu — nepalyginti su viensėdžiais lėktuveliais, kurių teko pamėginti 1940 metais.

Susijaudinimas

Nesuvaldydama susijaudinimo, pajutau kad verkiu. Iš 35,000 pėdų aukštumos vaizdai apačioje atrodė lyg gylybėje paklotas ir lėtai slenkantis milžiniškas žemėlapis. Pasijutusi lyg tik man vienai priklausančiame pasaulyje, laisva nuo visokių kliūčių ir nepriteklių, su maldingu susikaupimu sekiau kaip melynuoja ir žaliuoja balų ir krūmų plotai, apačioje keitėsi ir virto tvarkingais auksiniais nokstančių kviečių laukais. Stebino galybė ežerų ežerėlių prerijose, kurias iki šiol įsivaizdavau tik kaip sausą išdžiūvusią be vandens lygumą. Skrendant po 600 mylių per valandą, ilgai netruko, kai pasirodė kalnai. Vėl aukštai sukilo emocijos stebint kaip čia pat apačioje kinta, kaitaliojasi neapsakomos didybės ir grožio magiški kalnų smaigaliai. Iki paties Pacifiko pakraščio dangus buvo saulėtas ir skaistus.

Pilotas pranešė, kad aerodromas yra apklotas lengvu rūku ir aš bijojau, kad debesys nebūtų užgulę Pacifiko reginius. Bet kol atskridome, dangus nusiskaidrijo ir lėktuvui besisukant ratu beveik iki pačios Vancouverio salos, Georgijos įlankos reginių grožis stačiai atėmė žadą.

Lėktuvas nutupė 12 valandą dienos Pacifiko laiku, lygiai 2 valandas ir 35 minutes skridus iš Winnipego.

Jokių kvėpavimo sunkumu

Kvėpavimo sunkumai? Aš visiškai buvau pamiršusi, kad mano pajėgumas kvėpuoti yra tik trečdalis normalaus žmogaus kvėpavimo pajėgumo. Nei Majai (antrajai pacientei), nei man mūsų $4,000 kaštuojančio kvėpavimo mechanizmo nereikėjo, bet saugiau jautėmės, žinodamos, jog toks prietaisas yra prie rankos.

Patogiai ir lengvai apleidome lėktuvą ir apsigyvenome ligoninėje. Theo čia mus palikusi išvyko į savo namus pasilsėti. Ligoninė pasidarė mūsų laikini nauji namai, kur mus maloniai priėmė patyręs tarnautojų štabas. Globa buvo visiškai ta pati, kaip ir Winnipege, bet vienas dalykas čia man patiko, — tai kad gražiam orui esant, visos supamosios lovos ir respiratoriai yra išvežami laukan. Pacientams tai labai patiko ir aš svajojau, kaip puiku būtų, jei visų rūšių pacientai galėtų šitaip pabūti lauke vietoje tūnoti po 365 dienas per metus uždarytiems į dėžes panašiuose kambariuose...

Prerijų vaikas

Laikas perdaug greiti prabėgo ir atėjo rugpiūčio 12-ji. Theo, Mae ir aš atsisveikinome su mūsų naujausiais draugais ir išskridome namo...

Dabar, apgalvodama savo trumpas atostogas, aš bandau visą šį nuotykį įvertinti. Ar buvo verta? Tikriausiai, kad buvo ir daugeliu atžvilgių. Aš nebesijaučiu nepatenkinta. Esu laisvesnė, negu kad pati tikėjausi, nes argi aš nenukeliavau 5,000 mylių be jokio sunkumo? Patyriau, kad turimi trūkumai nėra pasiteisinimas nieko nedaryti, jei ką nors tikrai nori daryti. Tik nežinomybės baimė, kad kas nors neatsitiktų, o gal but, vien tinginystė, mus prilaiko įprastoje rutinoje. Gyvenimą reikia gyventi, dieną po dienos, ir tol kol bus tokių žmonių, kaip anoji mergaitė (slaugė Teo); kuri nesigailėjo vargo ir laiko išimti mane ir Mae iš kasdieninės rutinos, tol ir nelaimingųjų žmonių svajonės turės progų išsipildyti...

NAUMĖ LIŪNAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasenę, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime "Naujienose".

Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šiurpulingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tais laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonią Ravinę, geruosius Ardėnus, mūsų gimtinę — Žvyrynę, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Rožių šventės" apeigas.

Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi $5.00, dabar tik $3.00. Prisiųsdami ar sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,

NAUMĖ LIŪNAITĖ

JOSELIS

(atkelta iš 6 pusl.)

naujų tremtinių. Ypač laukė 1831 metų tremtiniai, nes naujieji galėjo jiems papasakoti daug naujo apie numylėtą kraštą ir žmones. Laukė jų ir Joselis.

Pagaliau ilgai lauktas konvojus išvargusių pėsčių sveikųjų, ir kibitkose vežamų ligonių ir mirštančiųjų atvyko. Buvo naktis, bet kaimamiesty tą naktį niekas nemiegojo. Nors pagal tvarką reikėjo atvarytuosius uždaryti į kalėjimą, o ant rytojaus atleisti pagal specialius leidimus, apspitę gyventojai ligonis ir miršt ančius pasiėmė pas save. Leista buvo ir pėsčiomis atvarytiems apsinakvoti pas tuos, kas juos sutiko priimti. Pabėgti jie negalėjo, nes buvo visiškai išsisėmę. Juos prieš tai policijos valdininkai tik suskaičiavo kaip galvijus ir užsirašė, kurie pas ką laikinai ar pastoviai apsigyveno. Lenkų sukilėlių, ankstyvesniųjų tremtinių, buvo nedaug. Pas Tatą apsigyveno vidutinio amžiaus, sukilimui priklausęs, Žilinskas, dvarininkas iš Lietuvos. Su juo atvažiavo ir žmona, o vaikai buvo palikti Lietuvoje pas gimines, nes buvo jauni. Kitus tremtinius priglaudė rusai, širdingai dalindamiesi su tremtiniais visu kuo, ką jie turėjo, net ir utelėmis...

Joselio trobelė buvo visai maža, bet jis priėmė du tremtinius, kol jie susirado didesnę patalpą ir išsikėlė. Tie tremtiniai buvo iš Lenkijos ir apie Lietuvą nedaug ką galėjo pasakyti. Į kaimamiestį atvežė tik vieną iš Lietuvos sukilėlį, būtent Žilinską, kuris apsigyveno pas Tatą. Nueiti pas Tatą Joseliui buvo persunku ir pertoli. Jis laukė progos šiaip Žilinskį sutikti ir su juo pakalbėti. Ta proga greit atsirado.

Sūnus Joselis parodė vieną kartą, kiek atokiau einantį Žilinską. Buvo išdidus, ėjo lyg karys. Pasikviesti jį pas save, pasiunčiant sūnų ar marčią, jis nedrįso. Tad sulaukęs šiltesnio oro, pasiramstydamas, Joselis išeidavo į gatvę ir laukdavo Žilinskį gatvėje pasirodant. Vieną rytą jam pavyko susidurti su juo. Jis Žilinskį sustabdė, mandagiai pasveikino ir šypsodamasis pasakė jam, kad jis yra Joselis, žydas iš Lietuvos, ir kad jam žinoma, jog Žilinskis irgi iš Lietuvos. Todėl jis drįsęs jį sustabdyti ir prašąs papasakot, kas Lietuvoje naujo, juo labiau, kad jis yra čia atvykęs, palyginti neseniai. Žilinskis mielai ir vaizdžiai ėmė pasakoti Joseliui apie vykusį Lietuvoje sukilimą, skaičiavo pakartuosius, užmuštuosius, sužeistuosius, teismus, tardymus, trėmimą. Vėliau ėmė pasakoti apie to meto tarptautinę padėtį, apie tai, kaip prancūzai su anglais norėjo ir nenorėjo sukilėliams padėti, kodėl tada turkai nepaskelbė Rusijai karo ir papanašiai.

Joselis klausėsi gan kantriai, o kada Žilinskas kiek stabtelėjo, tai jis nusišypsojo ir pasakė, kad viskas tas, ką jam Žilinskas pasakojo, jo nedomina.

Žilinskis nustebo, supyko ir aštriai Joselio paklausė, kas gi jį Lietuvoje domina, ką jis žinoti norėtų. Joselio veidas nušvito vaiko šypsena, jis pagyvėjo, pasitempė ir pasakė:

— Pasakyk, ponas, ar vis dar Lietuvoje kaimo moterėlės augina prie namų tokius kvietkus, kur žydi raudonai ir lipa, šniūrais besivyniodami, ant stogų ir ar vėlyvos vasaros vakarais ir naktimis vis taip pat čirška žiogeliai?

Žilinskis paraudonavo iš pykčio, metė jam paniekos žodžius:

— Idiotas, asilas, durnius... ir nervingai nužygiavo toliau. Joselis irgi nužygiavo išlėto, pagaliau ramstydamasis ir liūdnai kraipydamas galvą. Jis nieko nesakė, kai įėjo į trobą. Iš jos jis ilgai neišėjo.

Žilinskis, grįžęs iš darbo, rado Tatą susimąsčiusį, sėdintį už stalo. Pamatęs senį, Žilinskis nustebo. Jo laikysena ir išvaizda priminė jam šventųjų paveikslus Žilinų dvaro koplyčioje. Norėdamas senio mintis išblaškyti, papasakojo, kad matė Lietuvos žydą Joselį, kuris prašė jį papasakoti, kas naujo Lietuvoje. Kada jis, Žilinskis, ėmė pasakoti apie sukilimą, apie tarptautinę padėtį ir panašius dalykus, tai Joselis įsiterpė su pastaba, kad tas viskas jam neįdomu. Girdi, supykęs jis ir paklausęs, ko gi jam reikia ir kas jį domina. Joselis paklausęs, ar vis dar kaimietės moterys Lietuvoje augina šabalbonus ir ar naktimis svirpia žiogai. Žilinskis reiškė savo pasipiktinimą ir pasakė, kokį atsakymą jis davė Joseliui.

Tata klausė ir tylėjo. Tylėjo ir po to, kai Žilinskis savo pasakojimą baigė. Ilgesnė Tatos tyla Žilinskį nustebino. Tylėjo ir jis. Pagaliau Tata pakėlė galvą, atsigrįžo į Žilinskį ir lėtai, kirčiuodamas kiekvieną žodį, tarė:

— Sūnau, įžeidei gerą Lietuvos patriotą.

Tylėjo abudu. Po to Tata pridėjo:

— Ne vien mes, lenkai, turime išimtinę teisę būti Lenkijos patriotais. Tą teisę turi ir kitos ten gyvenančios tautos. Ne vien tas, kas liejo kraują už mūsų tėvynę, ar gal ir neliejo, yra išimtinas ir teisus patriotas, bet ir tas yra patriotas, kuris savo kraštą myli taip, kaip mylį Joselis.

Žilinskis sumišo, nieko neatsakė ir greit iš Tatos trobos išsikraustė. Tata jo ir nestabdė.

R-ys

TIESOS FANATIKAS

— Aš esu iki šiol nušovęs keturis šimtus devyniasdešimt devynias stirnas, — pradėjo pasakoti naują istoriją Ernest Hemingway savo draugams. Jie visi labai gerai žinojo, kad rašytojas — aištringas medžiotojas ir mėgsta, kad klausytojai stebėtųsi grobiu. Bet vienas iš jų vis dėlto pasakė:

— Bet kodėl ne penkis šimtus? "Keturi šimtai devyniasdešimt devynios stirnos" kažkaip keistai skamba... Rekordui geriau tiktų lygiai penki šimtai...

Hemingway atsakė pasipiktinęs:

— Nejaugi tamsta nori, kad toks senas žmogus, kaip aš, meluotų dėl vienos ožkos?

SKAITYK PATS IR PARAGINK

KITUS SKAITYTI

NAUJIENAS

JOS VISAD RAŠO TEISYBĘ

Desertui - Štrausas

Nenusigąskite: čia kalbama ne apie strausą (strutį), bet apie kompozitorių J. Štrausą. Ir apie didįjį vokiečių poetą J. W. Goethe. O istorija buvo šitokia:

Vokiečių literatūros profesorius Erichas Šmidtas buvo fanatiškas Goethe gerbėjas ir visada ir visur kalbėdavo apie Goethe. Vieno pokylio metu, sėdėdamas greta jaunos gražios ponios, jis visą laiką skaitė jai paskaitą apie Goethe. Kai serviravo desertą, gražioji kaimynė pertraukė profesorių ir pasakė:

— Brangus pone profesoriau! Goethe neleido man paragauti užkandžių, jis persūdė mano sriubą, jis sudraskė kepsnį ir apgraužė vištos sparnelį. Gal, pone profesoriau, nors dabar jūs galėtumėte pašnekėti apie Johaną Štrausą, kad desertas būtų saldesnis!

TEISĖJŲ IŠMINTIS

Londono teismas, išnagrinėjęs vieno darbo metu nelaimėje nukentėjusio darbininko bylą dėl nedarbingumo pensijos, nutarė, kad ieškovas esąs visiškai darbingas, nes, girdi, jis "gali atlikti visus darbus, išskyrus darbus, kurių metu reikia stovėti, sėdėti, gulėti arba pasilenkti."

COSMOS PARCELS EXPRESS

CORP.

Mes pranešame savo seniems klijentams, o taip pat naujiesiems, kuriems mes patarnaujame, kad mūsų firma tęsia siutinių persiuntimą į Sovietų Sąjungą.

Mes esame įgalioti VNESPOSYLTORG tęsti siuntinių siuntimą ir mes garantuojame, kad siuntiniai bus pristatyti ir labai skubiai.

Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą siuntiniams reikmenų (audinių, odų ir t. t.) labai prieinamomis kainomis.

Visi mūsų skyriai suminėti žemiau kuo geriausiai jums patarnaus pagal kiekvieno individualius pageidavimus.

- NEW YORK 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street ..... CH 3-2583
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-6808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. — 359 West Broadway ..... Tel. 268-0068
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street ..... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
- Detroit, Mich. — 7300 Michigan Avenue ..... VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N. W. ..... GL 8-2256
- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... GL 7-1575
- HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Ave. — CH 6-4724 ir 233-8030
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ..... ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ..... RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. ..... AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Avenue ..... LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. ..... PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street ..... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ..... SW 8-2868
- VINELAND, N. J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg.
- YONKERS, N. Y. — 235 Nepperhan Ave. ..... GR 6-2681

GARDAUS MAISTO SIUNTINIAI Į SSSR

pristatomi per 14—21 dienas

PILNAI GARANTUOTI

20 sv. cukraus $15.90
20 sv. miltų $15.75
20 sv. ryžių $18.00
10 sv. sviesto $23.50
20 sv. taukų $26.90

Siuntinys 122 ..... $33.20
10 sv. cukraus
10 sv. miltų
10 sv. ryžių
10 sv. taukų.

"Pasveikinimas" "R" $34.00
1 sv. degintos kavos
1 sv. cacao, 1 sv. šokolado, 2½ sv. virimui alyvos, 2½ sv. cukraus, 2½ sv. ryžių, 5 sv. rūkytų lašinukų, 2½ sv. rūkyto kumpio, 2½ sv. džiovintų vaisių.

Specialus šeimininkėms $41.80
1 sv. degintos kavos,
10 sv. cukraus, 10 sv. miltų,
10 sv. ryžių, 5 sv. rūkytų lašinių, 2½ sv. virimui alyvos,
2½ sv. rūkyto kumpio.

Prašykite mūsų siuntinių sąrašo, kur yra didžiausias pasirinkimas siuntinių, kur kiekvienas gali pats išsirinkti jam tinkamiausią.

GRAMERCY
118 East 28th Street
New York 16, N. Y.
Tel. MU 9-0598

SIŲSK PINIGUS Į SSSR

TIK GRAMERCY DUODA JUMS

- Pilną garantiją
  Mes turime Bankų ir Apdraudos Departamento leidimą ir bondyti iki $20,000.00.
- Geriausias pristatymas
  Nieko neatskaičiuojama. Maždaug 10—14 dienų.
- Išmokama pilnai.
- Pasirašytos kvitos
  Tik mes vieni duodame pasirašytas gavėjo kvitas už visus persiuntimus.

Kursas: 9 rubliai už $10.00

Už patarnavimą — iki $35.00 — $3.50. Virš $35.00 — 10%.

Specializuojasi nuo 1947 m.

GRAMERCY
744 Broad Street, Suite 925
Newark, New Jersey